

Polsko-Niemieckie Sympozjum
Warszawa, 26 – 27 października 2017 r.

*polnisch-deutsches Symposium
Warschau, 26. – 27. Oktober 2017*

Mediacje w międzynarodowych konfliktach dotyczących dzieci

*Mediation bei internationalen
Kindschaftskonflikten*

Compiled and edited by:
MiKK e.V. International Mediation Centre for Family Conflict and Child Abduction
Fasanenstrasse 12
10626 Berlin

Tel.: +49 (0) 30 74 78 78 79
Fax: +49 (0) 30 74 78 78 80

Further information on MiKK activities can be found at
www.mikk-ev.de

Published by: MiKK e.V.
Copyright © MiKK 2017

Thank you to all symposium and MiKK supporters!

The publisher reserves all rights, including translation into other languages. No part of this publication may be reproduced, distributed, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means including photocopying, recording or other electronic or mechanical methods, without the prior written permission of the publisher.

This publication has been produced with the financial support of the Ministry of Justice Poland. The information contained in this booklet reflects the views of the authors only. Neither the publisher nor the European Commission are responsible for any use of the information that this booklet contains.

Polsko-Niemieckie Sympozjum Warszawa, 26 – 27 października 2017 r.

polnisch-deutsches Symposium Warschau, 26. – 27. Oktober 2017

Program / Programm	5
Uroczyste otwarcie sympozjum / Auftakt	8
Mediacja w sprawach Konwencji Haskiej z punktu widzenia polskiego Organu Centralnego <i>Mediation in HKÜ-Verfahren aus Sicht der polnischen Zentralen Behörde</i>	9
Mediacja w transgranicznych porwaniach rodzicielskich – rola i doświadczenia niemieckiego Organu Centralnego <i>Mediation in Kindesentführungsfällen – Rolle und Erfahrungen der deutschen Zentralen Behörde</i>	10
Wielojęzyczność i wielokulturowość w mediacji rodzinnej – model co-mediacji według MiKK <i>Mehrsprachigkeit und Interkulturalität in der Familienmediation – das MiKK Co-Mediationsmodell</i>	11
MiG – MiKK Mediatorzy w sądzie. Model integracji mediacji w postępowaniach w trybie Konwencji Haskiej <i>MiG – MiKK Mediatoren im Gericht. Ein Modell zur Integration von Mediation in HKÜ-Verfahren</i>	12
Workshop 1	
MiG – MiKK Mediatorzy w sądzie <i>MiG – MiKK Mediatoren im Gericht</i>	12
Workshop 2	
Międzykulturowość w mediacji z perspektywy polityki społecznej i edukacyjnej <i>Interkulturalität in der Mediation unter gesellschafts- und bildungspolitischen Aspekten</i>	13
Workshop 3	
Mediacja w sprawach o ustalenie kontaktów z dzieckiem w postępowaniu prawnym na podstawie Konwencji Haskiej <i>Mediation bei Umgangsangelegenheiten im HKÜ-Verfahren</i>	14
Scena mediacji rodzinnej w Polsce i w Niemczech <i>Familienmediationslandschaft in Polen und in Deutschland</i>	15
Możliwości działania i współpracy International Social Service (ISS) w polsko-niemieckich konfliktach rodzinnych dotyczących dzieci <i>Handlungs- und Kooperationsmöglichkeiten des International Social Service (ISS) in deutsch-polnischen Kindschaftskonflikten</i>	16
Cechy szczególne i wyzwania dzisiejszej mediacji w polsko-niemieckich sprawach z Konwencji Haskiej <i>Besonderheiten und Herausforderungen heutiger Mediation in deutsch-polnischen HKÜ-Fällen</i>	17

Spis treści / Inhaltsverzeichnis

Wykonalność ugody mediacyjnej w sprawach objętych zakresem Konwencji Haskiej z perspektywy prawa polskiego i niemieckiego - wybrane problemy <i>Vollstreckbarkeit einer Mediationsvereinbarung in HKÜ-Fällen aus der polnischen und deutschen Rechtsperspektive - ausgewählte Probleme</i>	18
Przemoc w związku jako granica podjęcia mediacji? <i>Beziehungsgewalt als Grenze der Einsatzfähigkeit von Mediation?</i>	19
Child Abduction, the Long-Term Effects, and the issue of Domestic Violence Porwania rodzicielskie - efekty długoterminowe oraz kwestia przemocy domowej <i>Kindesentführungsfälle - langfristige Auswirkungen und das Problem der häuslichen Gewalt</i>	20
Workshop 4 Fazy smutku w mediacji <i>Trauerphasen in der Mediation</i>	21
Workshop 5 Urowadzenie rodzicielskie - ilustracja przebiegu postępowania z- i bez przeprowadzenia mediacji na przykładzie z praktyki <i>Illustration eines HKÜ-Falls mit und ohne Mediation – ein Fallbeispiel aus der Praxis</i>	22
Workshop 6 Głos dziecka w mediacji <i>Die Stimme des Kindes in der Mediation</i>	23
Workshop 7 Mediacja dwujęzyczna, międzykulturowa jako szczególny rodzaj mediacji – praktyka <i>Bilinguale, interkulturelle Mediation als eine besondere Art der Mediation</i>	24
Notatki biograficzne <i>Biografien</i>	25

Warszawa, 26 – 27 października 2017 r. *Warschau, 26. – 27. Oktober 2017*
Polsko-Niemieckie Sympozjum *polnisch-deutsches Symposium*

Mediacje w międzynarodowych konfliktach dotyczących dzieci Mediation bei internationalen Kindschaftskonflikten

Czwartek, 26 października 2017 r. **Donnerstag, 26. Oktober 2017**

Rejestracja od 11.30 *Registrierung ab 11.30*

12.00 – 13.00 Lunch

Uroczyste otwarcie sympozjum Auftakt

Moderator: Isabel Fernández de Castillejo

członek zarządu MiKK e.V., adwokat, mediator, kurator procesowy dla osoby nieletniej,
tłumacz przysięgły, DE

Vorstand MiKK e.V., Rechtsanwältin, Mediatorin, Verfahrensbeistand, Beidigte Übersetzerin, DE

13.00 – 13.05 Prof. Marek Michalski

Dziekan Wydziału Prawa i Administracji, Uniwersytet Kardynała Stefana
Wyszynskiego, PL
*Dekan der Rechtswissenschaftlichen Fakultät an der Kardinal Stefan
Wyszynski Universität, PL*

13.05 – 13.15 Dr Michał Wójcik

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej, PL
Staatssekretär im Ministerium der Justiz der Republik Polen, PL

13.15 – 13.25 Marie Luise Graf-Schlicker

Dyrektor Departamentu w Federalnym Ministerstwie Sprawiedliwości
i Ochrony Konsumentów, DE
*Ministerialdirektorin im Bundesministerium der Justiz und für
Verbraucherschutz, DE*

13.25 – 13.35 Dr inż. Elżbieta Dobiejewska

mediator Dolnośląskiego Ośrodka Mediacji DOM, PL
Mediatorin, Niederschlesisches Mediationszentrum DOM, PL

13.35 – 13.45 Eberhard Carl

sędzia krajowego sądu apelacyjnego w st. sp., em. radca ministerialny,
mediator, DE
Richter am OLG a.D., Ministerialrat i.R., Mediator, DE

13.45 – 14.15

Mediacja w sprawach Konwencji Haskiej z punktu widzenia polskiego
Organu Centralnego

Mediation in HKÜ-Verfahren aus Sicht der polnischen Zentralen Behörde

Kamila Zagórska

koordynator Wydziału ds. Międznanarodowego Dochodzenia Alimentów oraz
Transgranicznych postępowań Dotyczących Odpowiedzialności Rodzicielskiej, PL
*Koordinatorin der Abteilung für grenzüberschreitende Unterhaltsansprüche
und grenzüberschreitende Verfahren im Bereich der elterlichen Sorge, PL*

14.15 – 14.45

Mediacja w transgranicznych porwaniach rodzicielskich –
rola i doświadczenia niemieckiego Organu Centralnego

*Mediation in Kindesentführungsfällen – Rolle und Erfahrungen der
deutschen Zentralen Behörde*

Christian Höhn

kierownik Organu Centralnego, Ministerstwo Sprawiedliwości, DE
Leiter Zentrale Behörde, Bundesamt für Justiz, DE

14.45 – 15.15

Wielojęzyczność i wielokulturowość w mediacji rodzinnej – model
co-mediacji według MiKK

*Mehrsprachigkeit und Interkulturalität in der Familienmediation – das
MiKK Co-Mediationsmodell*

Ishtar Khalaf-Newsome

mediator, trener, prawnik (Family Law Solicitor, England & Wales),
przewodnicząca Działu Doradztwa, MiKK e.V., DE
*Mediatorin, Ausbilderin, Juristin (Family Law Solicitor, England & Wales),
Leiterin der Beratungsstelle, MiKK e.V., DE*

Magdalena Jańczuk

mediator, asystent i doradca, MiKK e.V., DE
Mediatorin, Sachbearbeiterin und Beraterin, MiKK e.V., DE

15.15 – 15.45

MiG – MiKK Mediatorzy w sądzie. Model integracji mediacji
w postępowaniach w trybie Konwencji Haskiej

*MiG – MiKK Mediatoren im Gericht. Ein Modell zur Integration von
Mediation in HKÜ-Verfahren*

Sabine Brieger

sędzia ds. Konwencji Haskiej, sąd rejonowy w Berlin Pankow/Weißensee,
liaison judge, DE
*HKÜ Richterin am Amtsgericht Berlin Pankow/Weißensee,
Verbindungsrichterin, DE*

15.45 – 16.15

Przerwa kawowa i networking / Kaffeepause und Networking

<p>09.30 – 10.00 Scena mediacji rodzinnej w Polsce i w Niemczech <i>Familienmediationslandschaft in Polen und in Deutschland</i></p>	<p>Dagmar Lägler adwokat, mediator, trener, rzecznik Federalnego Stowarzyszenia na rzecz mediacji rodzinnych, DE <i>Rechtsanwältin, Mediatorin, Ausbilderin, Sprecherin der Bundesarbeitsgemeinschaft für Familienmediation e.V. (BAFM), DE</i></p> <p>Astrid Pulter prezes niemieckiego Federalnego Związku Mediatorów (BM), mediator (BM®), DE <i>Geschäftsführerin des Bundesverbandes MEDIATION e.V. (BM), Mediatorin BM®, DE</i></p> <p>Konrad Sobczyk mediator, trener, supervisor mediacji, prezes Stowarzyszenia Mediatorów Rodzinnych, PL <i>Mediator, Trainer, Supervisor, 1. Vorsitzender Polnischer Verband der Familienmediatoren, PL</i></p> <p>Jerzy Książek mediator, prezes Zarządu Głównego Polskiego Centrum Mediacji, PL <i>Mediator, Vorstandsvorsitzender des Polnischen Zentrums der Mediation, PL</i></p>
<p>10.00 – 10.30 Możliwości działania i współpracy International Social Service (ISS) w polsko-niemieckich konfliktach rodzinnych dotyczących dzieci <i>Handlungs- und Kooperationsmöglichkeiten des International Social Service (ISS) in deutsch-polnischen Kindschaftskonflikten</i></p>	<p>Anita Parlov mediator, przedstawiciel German Association for Public and Private Welfare, oddział International Social Service, DE <i>Mediatorin, Referentin im Deutschen Verein für öffentliche und private Fürsorge e.V. hier Arbeitsfeld 1 Internationaler Sozialdienst, DE</i></p> <p>Maciej Górny radca prawny, International Social Service (ISS Polska), PL <i>Rechtsberater, Internationaler Sozialdienst (ISS Polska), PL</i></p> <p>10.30 – 11.00 Cechy szczególne i wyzwania dzisiejszej mediacji w polsko-niemieckich sprawach z konwencji Haskiej <i>Besonderheiten und Herausforderungen heutiger Mediation in deutsch-polnischen HKÜ-Fällen</i></p> <p>Dr. iur. Katarzyna Schubert-Panecka adwokat, mediator, trener, coach, przedstawiciel D A C H, Sekcja Współpracy Międzynarodowej-Polska, DE <i>Rechtsanwältin, Mediatorin, Trainerin, Coach, Sprecherin der D A C H Mediation Fachgruppe-Polen, DE</i></p>
<p>16.15 – 17.45 warsztaty Workshops w językach: PL & DE - <i>In den Sprachen: PL & DE</i></p>	<p>Workshop 1 MiG – MiKK Mediatorzy w sądzie <i>MiG – MiKK Mediatoren im Gericht</i></p> <p>Martina Erb-Klünemann sędzia ds. Konwencji Haskiej, sąd rejonowy w Hamm, liaison judge, DE <i>HKÜ Richterin am Amtsgericht Hamm, Verbindungsrichterin, DE</i></p> <p>Workshop 2 w języku: DE - <i>In der Sprache: DE</i> Międzykulturowość w mediacji z perspektywy polityki społecznej i edukacyjnej <i>Interkulturalität in der Mediation unter gesellschafts- und bildungspolitischen Aspekten</i></p> <p>Prof. Dr. Volker Radtatz wykładowca uniwersytecki, mediator, tłumacz, członek zarządu MiKK e.V., DE <i>Hochschullehrer, Mediator, staatl. geprüfter Dolmetscher und Übersetzer, DE</i></p> <p>Workshop 3 w języku: PL - <i>In der Sprache: PL</i> Mediacja w sprawach o ustalenie kontaktów z dzieckiem w postępowaniu prawnym na podstawie Konwencji Haskiej <i>Mediation bei Umgangsangelegenheiten im HKÜ-Verfahren</i></p> <p>Dr Marcin Biatecki adwokat, mediator, doktor nauk prawnych, PL <i>Rechtsanwalt, Mediator, Doktor der Rechtswissenschaft, PL</i></p> <p>Dr Tomasz P. Antoszek Dyrektor Instytutu Prawa USWPS w Poznaniu, mediator, dr prawa, mgr psychologii, PL <i>Direktor des Instituts für Recht an der SWPS Universität in Posen, Mediator, Doktor der Rechtswissenschaft, Master der Psychologie, PL</i></p>
<p>17.45 – 18.15 Panel dyskusyjny / Podiumsdiskussion Rezultaty i konkluzje z warsztatów / Ergebnisse der Workshops Paneliści: przewodniczący warsztatów / Podiumssprecher: Workshop Leiter</p>	<p>18.15 Zakończenie pierwszego dnia sympozjum / Abschluss des ersten Tags des Symposiums</p> <p>Piątek, 27 października 2017 r. Freitag, 27. Oktober 2017</p> <p>Moderator: Isabel Fernández de Castillejo, członek zarządu MiKK e.V., adwokat, mediator, kurator procesowy dla osoby nieletniej, tłumacz przysięgły, DE <i>Vorstand MiKK e.V., Rechtsanwältin, Mediatorin, Verfahrensbeistand, Beidigte Übersetzerin, DE</i></p>

11.00 – 11.30	Przerwa kawowa i networking / Kaffeepause und Networking
11.30 – 12.00	Wykonalność ugody mediacyjnej w sprawach objętych zakresem Konwencji Haskiej z perspektywy prawa polskiego i niemieckiego - wybrane problemy <i>Vollstreckbarkeit einer Mediationsvereinbarung in HKÜ-Fällen aus der polnischen und deutschen Rechtsperspektive - ausgewählte Probleme</i>
	Dr hab. Joanna Mucha radca prawny, mediator, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, PL <i>Rechtsberaterin, Mediatorin Adam-Mickiewicz-Universität, PL</i>
	Piotr Piekiełnik <i>prezes Krajowego Stowarzyszenia Mediatorów, zawodowy mediator, właściciel kancelarii, PL</i> <i>1. Vorsitzender Landesverband der Mediatoren, professioneller Mediator, Inhaber einer Anwaltskanzlei, DE</i>
12.00 – 12.30	Przemoc w związku jako granica podjęcia mediacji? <i>Beziehungsgewalt als Grenze der Einsatzfähigkeit von Mediation?</i>
	Prof. Dr. Ulla Gläßer, LL.M. Europejski Uniwersytet Viadrina we Frankfurcie nad Odrą <i>Europa-Universität Viadrina, Frankfurt (Oder)</i>
12.30 – 13.00	Child Abduction, the Long-Term Effects, and the issue of Domestic Violence
	Porwania rodzicielskie - efekty długoterminowe oraz kwestia przemocy domowej <i>Kindesentführungsfälle - langfristige Auswirkungen und das Problem der häuslichen Gewalt</i>
	Prof. Marilyn Freeman PhD Principal Research Fellow, Westminster Law School, Co-Director, International Centre for Family Law, Policy and Practice, UK
13.00 – 14.00	Lunch, Networking
	14.00– 15.30 warsztaty Workshops w językach: PL & DE - <i>In den Sprachen: PL & DE</i>
Workshop 4	Fazy smutku w mediacji <i>Trauerphasen in der Mediation</i>
	Dagmar Lägler advokat, mediator, trener, rzecznik Federalnego Stowarzyszenia na rzecz mediacji rodzinnych, DE <i>Rechtsanwältin, Mediatorin, Ausbilderin, Sprecherin der Bundesarbeitsgemeinschaft für Familienmediation e.V. (BAFM), DE</i>

Konrad Sobczyk mediator, trener, supervisor mediacji, prezes Stowarzyszenia Mediatorów Rodziny, PL <i>Mediator, Trainer, Supervisor, 1. Vorsitzender Polisher Verband der Familienmediatoren, PL</i>	w języku: PL - <i>In der Sprache: PL</i>
Workshop 5	Uprowadzenie rodzicielskie - ilustracja przebiegu postępowania z- i bez przeprowadzenia mediacji na przykładzie z praktyki <i>Illustration eines HKÜ-Falls mit und ohne Mediation – ein Fallbeispiel aus der Praxis</i>
	Agnieszka Swaczyna advokat, mediator <i>Rechtsanwältin, Mediatorin</i>
Workshop 6	w językach: PL & DE - <i>In den Sprachen: PL & DE</i>
Głos dziecka w mediacji <i>Die Stimme des Kindes in der Mediation</i>	
Ishtar Khalaf-Newsome mediator, trener, prawnik (Family Law Solicitor, England & Wales), przewodnicząca Działu Doradztwa, MIKK e.V., DE <i>Mediatorin, Ausbilderin, Juristin (Family Law Solicitor, England & Wales), Leiterin der Beratungsstelle, MIKK e.V., DE</i>	
Magdalena Jańczuk mediator, asystent i doradca, MIKK e.V., DE <i>Mediatorin, Sachbearbeiterin und Beraterin, MIKK e.V., DE</i>	
Workshop 7	w językach: PL & DE - <i>In den Sprachen: PL & DE</i>
Mediacja dwujęzyczna, międzykulturowa jako szczególny rodzaj mediacji – praktyka Bilinguale, interkulturelle Mediation als eine besondere Art der Mediation	
Maja Piekiełnik zawodowy mediator, PL <i>professionelle Mediatorin, PL</i>	
Piotr Piekiełnik <i>prezes Krajowego Stowarzyszenia Mediatorów, zawodowy mediator, właściciel kancelarii, PL</i> <i>1. Vorsitzender Landesverband der Mediatoren, professioneller Mediator, Inhaber einer Anwaltskanzlei, DE</i>	
15.30 – 16.00 Panel dyskusyjny / Podiumsdiskussion	Rezultaty i konkluzje z warsztatów / Ergebnisse der Workshops Paneliści: przewodniczący warsztatów / Podiumssprecher: Workshop Leiter
16.00 - 16.30	Zakończenie sympozjum / Abschluss

Uroczyste otwarcie sympozjum / Auftakt

Prof. Marek Michalski

Dziekan Wydziału Prawa i Administracji, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego, PL

Dekan der Rechtswissenschaftlichen Fakultät an der Kardinal Stefan Wyszyński Universität, PL

Dr Michał Wójcik

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości Rzeczypospolitej Polskiej, PL

Staatssekretär im Ministerium der Justiz der Republik Polen, PL

Marie Luise Graf-Schlicker

Dyrektor Departamentu w Federalnym Ministerstwie Sprawiedliwości i Ochrony Konsumentów, DE

Ministerialdirektorin im Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz, DE

Dr inż. Elżbieta Dobiejewska

Mediator Dolnośląskiego Ośrodka Mediacji DOM, PL

Mediatorin, Niederschlesisches Mediationszentrum DOM, PL

Eberhard Carl

Sędzia krajowego sądu apelacyjnego w st. sp., em. radca ministerialny, mediator, DE

Richter am OLG a.D., Ministerialrat i.R., Mediator, DE

Mediacja w sprawach Konwencji Haskiej z punktu widzenia polskiego Organu Centralnego

Mediation in HKÜ-Verfahren aus Sicht der polnischen Zentralen Behörde

Kamila Zagórska

koordynator Wydziału ds. Międzynarodowego Dochodzenia Alimentów oraz Transgranicznych postępowań Dotyczących Odpowiedzialności Rodzicielskiej, PL
Koordinatorin der Abteilung für grenzüberschreitende Unterhaltsansprüche und grenzüberschreitender Verfahren im Bereich der elterlichen Sorge, PL

W konwencji Haskiej o Cywilnych aspektach uprowadzenia Dziecka za granicę z 1980 roku oraz w Rozporządzeniu Rady (WE) nr 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1347/2000 (dalej zwanym Bruksela II bis) jak również w praktycznych przewodnikach, konkluzjach i rekomendacjach HCCH, podkreśla się bardzo ważną rolę Organów Centralnych w podejmowaniu działań ułatwiających porozumienie rodziców. Ważnym jest także, by takie działania były podejmowane na jak najwcześniejszym etapie konfliktu rodzinnego, najlepiej zanim sprawa trafi do sądu.

Dostrzegając tę ważną rolę Organu Centralnego stworzyliśmy w Ministerstwie Sprawiedliwości procedurę wewnętrzną zapewniającą stronom postępowania możliwość skorzystania z mediacji transgranicznych przy zachowaniu wszystkich dobrodziejstw tego typu mediacji wskazanych w Deklaracji Wroclawskiej z 2007 roku.

O ile zorganizowanie i „zapięcie na ostatni guzik” mediacji dla stron z dwóch krańców świata przestaje być większym problemem, o tyle inne kwestie nastroczają dużo więcej problemów, a to: jak przekonać strony że polubowne rozwiązanie ich sporu jest najlepszym rozwiązaniem? Lub też co będzie treścią porozumienia i w końcu, jak treść porozumienia wpływa na jej uznawanie przez sąd, lub - w wielu przypadkach - kilka sądów z różnych państw.

Im Haager Übereinkommen von 1980 über die zivilrechtlichen Aspekte internationaler Kindesentführung und in der Verordnung (EG) Nr. 2201/2003 des Rates vom 27. November 2003 über die Zuständigkeit und die Anerkennung und Vollstreckung von Entscheidungen in Ehesachen und in Verfahren betreffend die elterliche Verantwortung und zur Aufhebung der Verordnung (EG) Nr. 1347/2000 (nachstehend „Brüssel II bis“ genannt) sowie in den praktischen Leitfäden, Schlussfolgerungen und Empfehlungen der HCCH, wird die wichtige Rolle der Zentralen Behörden bei der Durchführung von Maßnahmen zur Erleichterung der Zustimmung der Eltern betont. Es ist von großer Bedeutung, dass solche Maßnahmen im frühesten Stadium des Familienkonflikts getroffen werden, vorzugsweise bevor der Fall vor Gericht kommt.

Angesichts dieser wichtigen Rolle der Zentralen Behörde, haben wir im Justizministerium ein internes Verfahren geschaffen, das sicherstellt, dass die Parteien die Möglichkeit haben, die grenzüberschreitende Mediation zu nutzen und dabei von den Vorteilen der Mediation zu profitieren, die in der Breslauer Erklärung von 2007 genannt werden.

Während die Organisation der Mediation und deren Vorbereitung „bis aufs i-Tüpfelchen“ machbar sind, bereiten andere Fragen immer noch Probleme: Wie überzeugt man die Parteien, dass die gütliche Einigung die beste Lösung für sie ist? Oder: Was wird der Inhalt der Vereinbarung sein? Und schließlich: Wie müssen Vereinbarungen formuliert werden, damit sie vor den jeweiligen Gerichten Bestand haben?

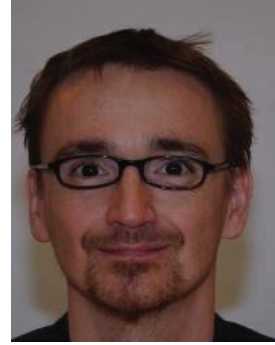
Mediacja w transgranicznych porwaniach rodzicielskich – Rola i doświadczenia niemieckiego Organu Centralnego

.....

Mediation in Kindesentführungsfällen – Rolle und Erfahrungen der deutschen Zentralen Behörde

Christian Höhn

kierownik Organu Centralnego, Ministerstwo Sprawiedliwości, DE
Zentrale Behörde, Bundesamt für Justiz, DE

Federalny Urząd Sprawiedliwości, jako organ centralny zajmujący się sprawami Konwencji Haskiej, jest od dawna zaangażowany w ścisłą współpracę z Federalnym Ministerstwem Sprawiedliwości i Ochrony Konsumentów, jak również ze stowarzyszeniem MiKK e.V., w obszarze mediacji prowadzonej w ramach Konwencji. Mimo tak krótkiego czasu, jaki jest do wykorzystania szczególnie w tego typu postępowaniach, opracowane zostały procedury, które dzięki ścisłej współpracy biorących w nich udziału stron, pozwalają na przeprowadzenie mediacji. Wykład przedstawia funkcje i mechanizmy Federalnego Urzędu Sprawiedliwości praktykowane w tej dziedzinie działalności.

.....

Das Bundesamt für Justiz als deutsche Zentrale Behörde nach dem HKÜ ist bereits seit Längerem in enger Kooperation mit dem Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz sowie dem Verein MiKK e.V. im Bereich der Mediation in Verfahren nach dem HKÜ engagiert. Es wurden Verfahrensweisen entwickelt, um mittels enger Kooperation der beteiligten Stellen trotz der geringen zur Verfügung stehenden Zeit Mediationen auch und insbesondere in diesen Verfahren durchführen zu können. Der Vortrag stellt die diesbezüglichen Funktionen und Mechanismen des Bundesamts für Justiz in diesem Tätigkeitsfeld dar.

Wielojęzyczność i wielokulturowość w mediacji rodzinnej – model co-mediacji według MiKK

Mehrsprachigkeit und Interkulturalität in der Familienmediation – das MiKK Co-Mediationsmodell

Ischtar Khalaf-Newsome

mediator, trener, prawnik (Family Law Solicitor, England & Wales),
przewodnicząca Działu Doradztwa, MiKK e.V., DE

*Mediatorin, Ausbilderin, Juristin (Family Law Solicitor, England & Wales),
Leiterin der Beratungsstelle, MiKK e.V., DE*

Magdalena Jańczuk

mediator, asystent i doradca, MiKK e.V., DE

Mediatorin, Sachbearbeiterin und Beraterin, MiKK e.V., DE

Język jest jednym z najważniejszych narzędzi w mediacji. Wpływa, zmienia i rozszerza rzeczywistość mediantów, pomagając im znaleźć rozwiązanie ich konfliktu. Jeśli strony mówią różnymi językami ojczystymi i pochodzą z różnych kultur, mediatorom potrzebne są nie tylko umiejętności językowe, ale także „know how” reprezentowanych kultur i kompetencje międzykulturowe. W tym wykładzie zaprezentowany zostanie model co-mediacji MiKK „4 Bs” (dwujęzyczny, bi-kulturowy, bi-profesjonalny i dwupłciowy), który cieszy się międzynarodowym uznaniem i opiera się na Deklaracji Wrocławskiej z 2007 r. dotyczącej dwunarodowości mediacji rodzinnych.

Zalety użycia tego modelu w międzynarodowej mediacji rodzinnej i dotyczącej transgranicznych porwań rodzicielskich zostaną zilustrowane przykładami.

Wykład przedstawia też zarządy pracy MiKK e.V.

Sprache ist eines der wichtigsten Werkzeuge in der Mediation. Sie beeinflusst, verändert und erweitert die Wirklichkeit der Medianten und hilft ihnen so, eine Lösung für Ihren Konflikt zu finden. Sprechen die Medianten unterschiedliche Muttersprachen und kommen aus unterschiedlichen Kulturen, bedarf es nicht nur linguistischer Fähigkeiten, sondern auch „know how“ der vertretenen Kulturen und interkultureller Kompetenz. In diesem Vortrag wird das MiKK Co-Mediationsmodell der 4 Bs (bi-lingual, bi-kulturell, bi-professionell und bi-gender) vorgestellt, welches auf der Breslauer Erklärung zur internationalen Kindschaftsmediation von 2007 beruht und internationale Anerkennung genießt.

Anhand von Beispielen werden die Vorteile dieses Modells für Mediation bei internationalen Kindschaftskonflikten und Kindesentführungsfällen illustriert.

Der Vortrag gibt außerdem einen Überblick über die Arbeit des MiKK e.V.

MiG – MiKK Mediatorzy w sądzie. Model integracji mediacji w postępowaniach w trybie Konwencji Haskiej

MiG – MiKK Mediatoren im Gericht. Ein Modell zur Integration von Mediation in HKÜ-Verfahren

Sabine Brieger

sędzia ds. Konwencji Haskiej, sąd rejonowy w Berlin Pankow/Weißensee, liaison judge, DE

HKÜ Richterin am Amtsgericht Berlin Pankow/Weißensee, Verbindungsrichterin, DE

Wykład przedstawi model poprawiający integrację mediacji w sprawach o powrót dziecka rozstrzyganych w trybie Konwencji Haskiej: jak można przekonać rodziców, poprzez bezpośrednie przekazanie wszystkim zaangażowanym w procesie, że mediacja jest rozsądną opcją również na tym etapie prowadzenia sprawy.

Der Vortrag soll ein Modell zur besseren Integration von Mediation in Rückführungsverfahren nach dem Haager Kindesentführungsübereinkommen vorstellen: Wie es gelingen kann, durch persönliche Informationen aller am Gerichtsverfahren Beteiligten im gerichtlichen Rahmen Eltern zu überzeugen, dass Mediation auch zu diesem Zeitpunkt eine sinnvolle Option ist.

Workshop 1

w językach: PL & DE - In den Sprachen: PL & DE

MiG – MiKK Mediatorzy w sądzie

MiG – MiKK Mediatoren im Gericht

Martina Erb-Klünemann

sędzia ds. Konwencji Haskiej, sąd rejonowy w Hamm, liaison judge, DE

HKÜ Richterin am Amtsgericht Hamm, Verbindungsrichterin, DE

Wraz z uczestnikami warsztatu zostaną omówione szczególne zalety, ale również praktyczne wyzwania, jakie są połączone z przeprowadzeniem „rozprawy MiG-Mediatorzy w sądzie”. Następnie, poprzez grę z podziałem na role, prowadzonej na podstawie prawdziwej sprawy o powrót dziecka, ukazana zostanie organizacja i przeprowadzenie rozprawy MiG. Na koniec zbadane zostaną możliwości zastosowania koncepcji „MiG-Mediatorów w sądzie” w sprawach polsko-niemieckich, czy to w przypadku postępowań sądowych prowadzonych w Niemczech, czy w Polsce.

Es werden die besonderen Vorteile, aber auch praktischen Herausforderungen, die mit der Durchführung eines MIG-Termins verbunden sind, mit den Teilnehmern entwickelt. Sodann wird in einem Rollenspiel anhand eines echten Rückführungsfalles die Organisation eines MIG-Termins und seine Durchführung im Gericht veranschaulicht. Schließlich werden die Möglichkeiten beleuchtet, das Konzept des “MiG-Mediatoren im Gericht” in polnisch-deutschen Fällen anzuwenden, sei es im Fall von Gerichtsverfahren in Deutschland als auch in Polen.

Workshop 2

w języku: DE - In der Sprache: DE

Międzykulturowość w mediacji z perspektywy polityki społecznej i edukacyjnej

Interkulturalität in der Mediation unter gesellschafts- und bildungspolitischen Aspekten

Prof. Dr. Volker Raddatz

wykładowca uniwersytecki, mediator, tłumacz, członek zarządu MiKK e.V., DE
Hochschullehrer, Mediator, staatl. geprüfter Dolmetscher und Übersetzer, DE

Celem warsztatu jest zwiększenie świadomości dla wzrastającego znaczenia międzykulturowości również w mediacjach. Jaką rolę odgrywają różnice kulturowe w powstawaniu konfliktów i w jaki sposób w ramach mediacji można sobie z tym poradzić?

Na ile uniwersalne, bądź też jak specyficzne są nasze pomysły i metody?

Jaki wpływ ma nasze zrozumienie kultury na to, jak postrzegamy konflikt i w jaki sposób sobie z nim radzimy?

Jak można obchodzić się z barierą językową i różnymi stopniami nierówności podziału władzy?

Mit diesem Workshop soll das Bewusstsein für die zunehmende Bedeutung der Interkulturalität auch in der Mediation geschärft werden. Welche Rolle spielen kulturelle Unterschiede bei der Entstehung von Konflikten, und wie kann im Rahmen der Mediation damit umgegangen werden?

Wie universell bzw. wie spezifisch sind unsere Konzepte und Methoden?

Welchen Einfluss hat unser Verständnis von Kultur darauf, wie wir einen Konflikt wahrnehmen und wie wir ihn bearbeiten?

Wie kann mit Sprachbarrieren und Machtgefällen umgegangen werden?

Workshop 3

w języku: PL - In der Sprache: PL

Mediacja w sprawach o ustalenie kontaktów z dzieckiem w postępowaniu prawnym na podstawie Konwencji Haskiej

Mediation bei Umgangsangelegenheiten im HKÜ-Verfahren

Dr Marcin Białecki

adwokat, mediator, doktor nauk prawnych, PL
Rechtsanwalt, Mediator, Doktor der Rechtswissenschaft, PL

Dr Tomasz P. Antoszek

dyrektor Instytutu Prawa USWPS w Poznaniu, mediator, doktor prawa, magister psychologii, PL
Direktor des Instituts für Recht an der SWPS Universität in Posen, Mediator, Doktor der Rechtswissenschaft, Master der Psychologie, PL

Celem niniejszych warsztatów jest wprowadzenie uczestników w problematykę kwestii ustalenia kontaktów w sprawach z zakresu Konwencji Haskiej o cywilnych aspektach uprowadzenia dziecka za granicę. Prowadzący zwrócą uwagę na aspekty metodologiczne mediacji w tego typu sprawach zarówno z perspektywy teorii, jak i poprzez pryzmat własnych doświadczeń. Z uwagi na wieloaspektowy charakter poruszanych zagadnień, prowadzący zajmą się nie tylko aspektami prawnymi, ale także psychologicznymi w kontekście możliwych rozwiązań mediacyjnych.

Ziel des Workshops ist es, die Teilnehmer in die Problematik der Umgangsangelegenheiten nach dem Haager Übereinkommen über die zivilrechtlichen Aspekte internationaler Kindesentführung (HKÜ) einzuführen. Die Workshop-Leiter werden auf methodische Aspekte der Mediation in solchen Fällen aufmerksam machen und zwar sowohl aus theoretischer Sicht, als auch auf dem Hintergrund ihrer eigenen Erfahrungen. Wegen der Komplexität der Themen werden sich die Workshop-Leiter im Kontext möglicher Mediationslösungen nicht nur mit rechtlichen, sondern auch mit psychologischen Aspekten beschäftigen.

Scena mediacji rodzinnej w Polsce i w Niemczech

Familienmediationslandschaft in Polen und in Deutschland

Dagmar Lögler

adwokat, mediator, trener, rzecznik Federalnego Stowarzyszenia na rzecz mediacji rodzinnych, DE

Rechtsanwältin, Mediatorin, Ausbilderin, Sprecherin der Bundesarbeitsgemeinschaft für Familienmediation e.V. (BAFM), DE

Astrid Pulter

prezes niemieckiego Federalnego Związku Mediatorów (BM), mediator (BM®), DE

Geschäftsführerin des Bundesverbandes MEDIATION e.V. (BM), Mediatorin BM®, DE

Konrad Sobczyk

mediator, trener, superwizor mediacji, prezes Stowarzyszenia Mediatorów Rodzinnych, PL

Mediator, Trainer, Supervisor, 1. Vorsitzender Polnischer Verband der Familienmediatoren, PL

Jerzy Książek

mediator, prezes Zarządu Głównego Polskiego Centrum Mediacji, PL

Mediator, Vorstandsvorsitzender des Polnischen Zentrums der Mediation, PL

Część 1: Stowarzyszenia mediacyjne w Niemczech współpracują ze sobą, ponieważ zauważyły, że tylko wspólnie mogą być silne. Jako przykład przedstawiamy współpracę pomiędzy Federalnym Stowarzyszeniem na rzecz mediacji rodzinnych (BAFM) i Federalnym Związkiem Mediatorów (BM). Niemieckie stowarzyszenia mediacyjne współpracują przy aktualnej procedurze ustawodawczej, przy projektach książek i wspólnych kongresach, tak jak przy kongresie Mediacja 4.0, który odbędzie się w czerwcu 2018 r. Niemiecka scena mediacji jest w ruchu!

Część 2: Będzie to krótka opowieść o rozwoju mediacji rodzinnej w Polsce. W ciągu kilku minut postaram się przybliżyć codzienność mediatora rodzinnego. Opowiem o jego motywacjach, o tym co daje mu satysfakcję oraz o trudnościach, z którymi musi się mierzyć. Przedstawię również standardy prowadzenia mediacji i szkoleń dla przyszłych mediatorów rodzinnych.

Część 3: Polskie Centrum Mediacji – jest Stowarzyszeniem pozarządowym, posiadającym 51 oddziałów i filii w Polsce prowadzących mediacje i superwizje dla mediatorów z mediacji karnych, z nieletnim sprawcą, rodzinnych, cywilnych, gospodarczych, pracowniczych. Jest pierwszą organizacją, która w Polsce rozpoczęła prowadzenie postępowań mediacyjnych. Powstała w 1995 r. jako Zespół ds. Wprowadzania Mediacji w Polsce, działający w ramach pozarządowego Stowarzyszenia Penitencjarnego Patronat. W 2000 r. Zespół przekształcił się w niezależne stowarzyszenie Polskie Centrum Mediacji. PCM realizuje szkolenia z zakresu mediacji karnych, z nieletnim sprawcą, rodzinnych, cywilnych, gospodarczych, pracowniczych.

Streszczenia / Zusammenfassungen

Teil 1: Die Mediationsverbände in Deutschland kooperieren miteinander, weil sie erkannt haben, dass sie nur gemeinsam stark sind. Exemplarisch stellen wir die Kooperation der Bundesarbeitsgemeinschaft für Familienmediation (BAFM) und des Bundesverbandes für Mediation e.V. (BMeV) vor. Die deutschen Mediationsverbände kooperieren bei aktuellen Gesetzgebungsverfahren, bei Buchprojekten und bei gemeinsamen Kongressen, wie bei dem Kongress in Weimar Mediation 4.0 im Juni 2018. Die deutsche Mediationsszene ist in Bewegung!

Teil 2: Es wird ein kurzer Bericht über die Entwicklung der Familienmediation in Polen. Zusammenfassend versuche ich Ihnen das Alltagsleben des Mediators zu beschreiben. Ich werde von seinen Beweggründen erzählen, darüber, was ihm Zufriedenheit bringt und über die Schwierigkeiten und Herausforderungen. Ich stelle die Mediations- und Ausbildungsstandards vor.

Teil 3: Das Polnische Zentrum der Mediation (PZM, Polskie Centrum Mediacji) ist eine NRO, die 51 Filialen in Polen hat, die Mediationen und Supervisionen in folgenden Bereichen anbieten: Strafsachen, Jugendstrafangelegenheiten, Familien-, Zivil-, Wirtschafts-, Arbeitnehmer- und Arbeitsgeberkonflikte. PZM war die erste Organisation, die Mediation in Polen anbot. Die Organisation entstand 1995 als Projekt des NRO Strafvollzugsverein „Patronat“, mit dem Ziel, Mediation in Polen einzuführen. Im Jahr 2000 erlangte das Projekt den Status einer NRO unter dem Namen Polnisches Zentrum der Mediation (PZM). PZM führt Schulungen in den Bereichen Strafsachen, Jugendstrafangelegenheiten, Familien-, Zivil-, Wirtschafts-, Arbeitnehmer- und Arbeitsgeberkonflikte durch.

Możliwości działania i współpracy International Social Service (ISS) w polsko-niemieckich konfliktach rodzinnych dotyczących dzieci

Handlungs- und Kooperationsmöglichkeiten des International Social Service (ISS) in deutsch-polnischen Kindschaftskonflikten

Anita Parlov

mediator, predstaviciel German Association for Public and Private Welfare, oddział International Social Service, DE

Mediatorin, Referentin im Deutschen Verein für öffentliche und private Fürsorge e.V. hier Arbeitsfeld 1 Internationaler Sozialdienst, DE

Maciej Górny

radca prawny, International Social Service (ISS Polska), PL
Rechtsberater, Internationaler Sozialdienst (ISS Polska), PL

Część 1: International Social Service Polska - zarys funkcjonowania organizacji, wyzwania, rola i możliwości pomocy w rodzinnych sprawach transgranicznych, w tym mediacjach międzynarodowych.

Część 2: Przedstawiona zostanie praca International Social Service Niemcy (ISD) oraz jego oddziałów w obszarze transgranicznych konfliktów rodzinnych dotyczących dzieci.

Następnie nakreślone zostaną szczególne cechy i wyzwania w polsko-niemieckich sprawach trafiających do ISD.

Streszczenia / Zusammenfassungen

Teil 1: Internationaler Sozialdienst Polen (ISS Polska) - Tätigkeitsbeschreibung und Organisation, Herausforderungen, Hilfestellungen in familiären, grenzüberschreitenden Angelegenheiten, einschließlich internationaler Mediation.

Teil 2: Der Vortrag stellt die Arbeit des Internationalen Sozialdienst (ISD) und seines Netzwerks im Bereich grenzüberschreitender Kindschaftskonflikten vor.

Des Weiteren werden die Besonderheiten und Herausforderungen in deutsch-polnischen Fällen aus der Sicht des Internationalen Sozialdienstes Deutschland, beleuchtet werden.

Cechy szczególne i wyzwania dzisiejszej mediacji w polsko-niemieckich sprawach z Konwencji Haskiej

Besonderheiten und Herausforderungen heutiger Mediation in deutsch-polnischen HKÜ-Fällen

Dr. iur. Katarzyna Schubert-Panecka

*adwokat, mediator, trener, coach, przedstawiciel D A C H,
Sekcja Współpracy Międzynarodowej-Polska, DE*

*Rechtsanwältin, Mediatorin, Trainerin, Coach, Sprecherin der D A C H Mediation
Fachgruppe-Polen, DE*

W świecie hyperwolatylnych zmian, w którym te geopolityczne, klimatyczne, społeczne jak i technologiczne znacząco - i nie zawsze pozytywnie - wpływają na człowieka, zmieniła się też rola, wyzwania wobec rodziny oraz ona sama. Podobnie jak ta mediatorów i mediatek, które w sprawach z Konwencji Haskiej napotykać na tę różnorodność i wspierają rodziców w pracy nad ich porozumieniem m.in. w oparciu o system prawny.

In einer hypervolatilen Welt, in der geopolitische, klimatische, gesellschaftliche wie technologische Veränderungen den Menschen vielfältig - und nicht immer nur positiv - beeinflussen, hat sich auch die Rolle, die Herausforderungen und die Charakteristik der Familie gewandelt. Wie auch die der MediatorInnen, die in den HKÜ-Fällen diesem Bündel von Einflüssen begegnen und darin eine Konfliktbehandlung vonseiten der Eltern und zwar im Kontext des Rechtssystem unterstützen.

Wykonalność ugody mediacyjnej w sprawach objętych zakresem Konwencji Haskiej z perspektywy prawa polskiego i niemieckiego - wybrane problemy

Vollstreckbarkeit einer Mediationsvereinbarung in HKÜ-Fällen aus der polnischen und deutschen Rechtsperspektive - ausgewählte Probleme

Dr hab. Joanna Mucha

radca prawny, mediator, Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu, PL
Rechtsberaterin, Mediatorin, Adam-Mickiewicz-Universität, PL

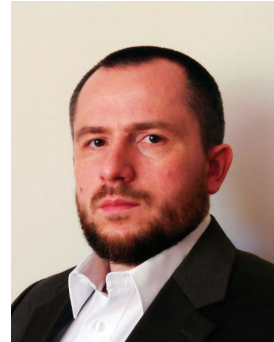
Piotr Piekelnik

prezes Krajowego Stowarzyszenia Mediatorów, zawodowy mediator,
właściciel kancelarii, PL

*1. Vorsitzender Landesverband der Mediatoren, professioneller Mediator,
Inhaber einer Anwaltskanzlei, DE*

Z mediacjami transgranicznymi w sprawach objętych zakresem konwencji haskiej wiąże się fakt, iż uczestniczący w nich rodzice i dziecko zamieszkują w różnych państwach, zatem podlegają różnym reżimom prawnym. W mediacji zaś, oprócz powrotu dziecka, ustalane są zazwyczaj inne kwestie związane z odpowiedzialnością rodzicielską. Nadto w wielu systemach prawnych, jak w polskim i niemieckim przepisy przewidują szczególne mechanizmy zatwierdzania ugód mediacyjnych. Z uwagi na to, jedną z najbardziej istotnych kwestii jest właściwe ustalenie jurysdykcji i prawa właściwego w tego rodzaju sprawach.

Typisch für Mediationen in HKÜ-Fällen ist die Tatsache, dass Eltern und Kind in unterschiedlichen Staaten wohnen und deswegen verschiedenen gesetzlichen Regelungen unterliegen. In einer Mediation, wird es daher nicht nur um die Frage der Rückkehr des Kindes gehen, sondern auch um andere Themen, die im Zusammenhang mit der elterlichen Verantwortung auftreten. Darüber hinaus gelten in vielen Rechtssystemen, wie im polnischen und deutschen Recht, besondere Voraussetzungen für die Genehmigung medierter Vereinbarungen. Aus diesem Grund ist eine der wichtigsten Fragen die ordnungsgemäße Bestimmung der Zuständigkeit und das für diese Angelegenheiten geltende Recht.

Przemoc w związku jako granica podjęcia mediacji?

Beziehungsgewalt als Grenze der Einsatzfähigkeit von Mediation?

Prof. Dr. Ulla Gläßer, LL.M.

*Europejski Uniwersytet Viadrina we Frankfurcie nad Odrą
Europa-Universität Viadrina, Frankfurt (Oder)*

Przemoc stosowana przez (byłego) partnera w bliskim związku jest szeroko rozpowszechniona; statystycznie w sytuacjach rozwodowych i separacjach bardzo wyraźnie wzrasta częstotliwość i intensywność aktów przemocy. W tym zakresie należy przyjąć założenie, że nawet w znacznej części przypadków, w których dochodzi do mediacji rodzinnej, istnieje tło w postaci przemocy.

Wykład ma na celu uwrażliwienie na formy przemocy, ukazanie ich typowej dynamiki w związkach i zagrożeń z niej płynących, a także zwiększenie szans prowadzenia mediacji rodzinnej w przypadkach zawierających przemoc w tle. Na tej podstawie zostaną przedstawione możliwości kształtowania procesu mediacji, wskazówki i zasady postępowania, ze szczególnym uwzględnieniem sprawdzenia, czy konflikt nadaje się do mediacji oraz zapewnienia odpowiednich standardów mediacji.

Gewalt durch (ehemalige) Partner einer intimen Beziehung (Beziehungsgewalt) ist weit verbreitet; in Trennungs- und Scheidungssituationen steigt die Häufigkeit und Intensität von Gewalthandlungen statistisch nochmals deutlich an. Insofern muss davon ausgegangen werden, dass auch bei einem signifikanten Anteil der Fälle, die in die Familienmediation gelangen, ein Gewalthintergrund besteht.

Der Vortrag soll für Erscheinungsformen und typische Dynamiken von Beziehungsgewalt sensibilisieren und die Risiken, aber auch die Chancen des Einsatzes von Familienmediation in Fällen mit Gewalthintergrund darstellen. Auf dieser Basis werden Möglichkeiten der Verfahrensgestaltung, Praxisleitlinien, insbes. mit Blick auf Screening-Routinen, und Ansätze der Qualitätssicherung vorgestellt.

Streszczenia / Zusammenfassungen

Child Abduction, the Long-Term Effects, and the issue of Domestic Violence

.....

Porwania rodzicielskie - efekty długoterminowe oraz kwestia przemocy domowej

.....

Kindesentführungsfälle - langfristige Auswirkungen und das Problem der häuslichen Gewalt

Prof. Marilyn Freeman PhD

Principal Research Fellow, Westminster Law School, Co-Director,
International Centre for Family Law, Policy and Practice, UK

This presentation will discuss the abduction research undertaken by Professor Freeman over many years, and, in particular, her work on the long-term effects of abduction which has indicated that serious, negative effects of abduction may be suffered by previously abducted children throughout their lives, affecting their well-being, and their relationships.

The interaction between abduction and domestic violence will be considered in relation to the operation of the 1980 Hague Convention, and whether abductions which occur against a background of violence or abuse may result in different outcomes for those involved.

.....

Niniejsza prezentacja omawia wieloletnie badania prowadzone przez profesor Freeman nad porwaniami rodzicielskimi – a w szczególności jej pracą nad długoterminowymi skutkami porwań. Jej badania wyraźnie wskazują, że uprowadzone dzieci, ich samopoczucie, stan wewnętrzny i relacje międzyludzkie, całe życie cierpią z powodu poważnych, negatywnych konsekwencji porwania.

W odniesieniu do Konwencji Haskiej, rozpatrzone zostanie wzajemne oddziaływanie porwań i przemocy domowej, oraz zagadnienie, czy porwania, których tłem jest przemoc domowa lub wykorzystania seksualne, wywołują inne skutki u dotkniętych nimi dzieci.

.....

Diese Präsentation diskutiert die langjährige Forschung von Professor Freeman auf dem Gebiet der Kindesentführung - besonders ihre Arbeit zu den langfristigen Auswirkungen der Entführung mit deutlichen Anhaltspunkten, dass die früher entführten Kinder, ihr Wohlergehen und ihre zwischenmenschlichen Beziehungen lebenslang unter den schweren, negativen Konsequenzen der Entführung zu leiden haben.

Die Wechselwirkung von Entführung und häuslicher Gewalt wird im Hinblick auf die Haager Konvention von 1980 betrachtet wie auch die Frage, ob Entführungen vor dem Hintergrund von häuslicher Gewalt oder Missbrauch bei den Betroffenen zu unterschiedlichen Ergebnissen führen.

Workshop 4

w językach: PL & DE - In den Sprachen: PL & DE

Fazy smutku w mediacji

Trauerphasen in der Mediation

Dagmar Lägler

adwokat, mediator, trener, rzecznik Federalnego Stowarzyszenia na rzecz mediacji rodzinnych, DE

Rechtsanwältin, Mediatorin, Ausbilderin, Sprecherin der Bundesarbeitsgemeinschaft für Familienmediation e.V. (BAFM), DE

Konrad Sobczyk

mediator, trener, superwizor mediacji, prezes Stowarzyszenia Mediatorów Rodzinnych, PL

Mediator, Trainer, Supervisor, 1. Vorsitzender Polnischer Verband der Familienmediatoren, PL

Pary, które się rozstają, przechodzą różne fazy rozstania. Modele, które zostały rozwinięte/opracowane przez Elisabeth Kübler-Ross, Verenę Kast, Johna Bowlby i Georga Bonanno, znajdują zastosowanie także w mediacji.

W naszym warsztacie chcemy przedstawić „model pięciu faz”, który z jednej strony służy refleksji własnej mediatora/mediatorki, a z drugiej strony ma ułatwić wzajemne zrozumienie między małżonkami w trakcie fazy rozstania. Chcemy dyskutować z mediatorami/mediatorkami, czy i gdzie występują różnice w przypadku polsko-niemieckich par.

Paare, die sich trennen, erleben verschiedene Phasen der Trennung. Modelle, die Elisabeth Kübler-Ross, Verena Kast, John Bowlby und George Bonanno für die Trauerarbeit entwickelt haben, lassen sich auch für die Mediation nutzen.

Wir möchten in unserem Workshop ein Fünf-Phasen-Modell vorstellen, das zum einen der Selbst-reflexion für Mediator*innen dient, aber auch Verständnis zwischen den Ehepartnern in der Trennungsphase schaffen soll. Mit den Mediator*innen wollen wir diskutieren, ob und wo es Unterschiede bei polnisch-deutschen Paaren gibt.

Workshop 5

w języku: PL - In der Sprache: PL

Urowadzenie rodzicielskie - ilustracja przebiegu postępowania z- i bez przeprowadzenia mediacji na przykładzie z praktyki

.....
Illustration eines HKÜ-Falls mit und ohne Mediation – ein Fallbeispiel aus der Praxis

Agnieszka Swaczyna

adwokat, mediator

Rechtsanwältin, Mediatorin

W postępowaniach z Konwencji Haskiej dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę z 1980 r. toczących się w Polsce, niezmiernie rzadko dochodzi do mediacji. W sprawach przeze mnie prowadzonych mogę policzyć takie przypadki na palcach jednej ręki. Wydaje mi się, że jest to wynikiem przede wszystkim braku koncentracji spraw z Konwencji Haskiej w wyspecjalizowanych sądach. W Polsce są wyspecjalizowane sądy rodzinne, ale nie ma jeszcze (rządowy projekt przewiduje w tym zakresie zmiany) wyspecjalizowanych sądów w sprawach z Konwencji Haskiej. Efektem tego jest sytuacja, w której poszczególni sędziowie nigdy wcześniej - i najczęściej nigdy później - nie mieli styczności z takimi sprawami.

Z moich doświadczeń wynika, że sędziowie rzadko inicjują mediacje w sprawach Konwencji Haskiej, więc to pełnomocnik musi się zaangażować w przekonanie sądu, a niekiedy także i rodziców, że mediacja ma głęboki sens. Celem warsztatu jest pokazanie od strony praktycznej, co może zdziałać mediacja dla rodziny w ogromnym kryzysie, jaki wywołuje uprowadzenie rodzicielskie.

.....
In Verfahren nach dem Haager Übereinkommen über die zivilrechtlichen Aspekte internationaler Kindesentführung von 1980, die in Polen laufen, kommt es sehr selten zur einer Mediation. Solche Mediationsverfahren, die ich als Anwältin kenne, kann ich an fünf Fingern abzählen. Ich glaube, dass dies vor allem an der fehlenden Spezialisierung der Gerichte für HKÜ-Fälle liegt. In Polen haben wir zwar spezialisierte Familiengerichte, aber noch keine spezialisierten HKÜ-Gerichte (die Regierung plant Veränderungen in diesem Bereich). Das Ergebnis ist eine Situation, in der einzelne Richter noch nie zuvor - und am häufigsten nie danach - den Kontakt mit solchen Fällen hatten.

Meine Erfahrungen zeigen, dass Richter in HKÜ-Fällen sehr selten eine Mediation vorschlagen. Hier kommt dem Anwalt die Rolle zu, den Richter, und manchmal auch die Eltern, von der Mediation zu überzeugen und aufzuzeigen, dass Mediation Sinn macht. Das Ziel des Workshops ist es, aus praktischer Sicht zu zeigen, was eine Mediation für eine in großer Krise verstrickte Familie bewirken kann.

Workshop 6

w językach: PL & DE - In den Sprachen: PL & DE

Głos dziecka w mediacji

Die Stimme des Kindes in der Mediation

Ischtar Khalaf-Newsome

mediator, trener, prawnik (Family Law Solicitor, England & Wales),
przewodnicząca Działu Doradztwa, MiKK e.V., DE

*Mediatorin, Ausbilderin, Juristin (Family Law Solicitor, England & Wales),
Leiterin der Beratungsstelle, MiKK e.V., DE*

Magdalena Jańczuk

mediator, asystent i doradca, MiKK e.V., DE

Mediatorin, Sachbearbeiterin und Beraterin, MiKK e.V., DE

Bezpośrednie włączenie dzieci do mediacji jest coraz powszechniej praktykowane w międzynarodowych konfliktach dotyczących rozwodu i separacji. Do tej pory nie ma jednak żadnego jednolitego modelu uczestniczenia dzieci w mediacji. W czasie warsztatu krótko omówione zostaną ramy prawne wprowadzenia głosu dziecka w międzynarodowych procedurach dotyczących porwań dzieci. Następnie, przedstawione zostaną odmienne modele stosowane w różnych krajach do włączenia tego głosu w mediację.

Na podstawie praktycznych ćwiczeń uczestnicy przyjrzą się wadom i zaletom tych odmiennych modeli. Ponadto, przygotowane ćwiczenia samorefleksji pomogą uczestnikom warsztatu zrozumieć różne potrzeby, interesy i perspektywy dzieci, zależnie od grupy wiekowej.

Die direkte Einbeziehung von Kindern in die Mediation findet zunehmend Verbreitung auch in internationalen Trennung- und Sorgerechtskonflikten, doch gibt es bisher kein einheitliches Modell. In dem Workshop wird zunächst ein kurzer Überblick über den rechtlichen Rahmen zur Einbeziehung der Stimme des Kindes in internationalen Kindschaftsverfahren gegeben. Es werden dann unterschiedliche Modelle aus verschiedenen Ländern zur Einbeziehung von Kindern in die Mediation vorgestellt. Anhand von praktischen Übungen sollen mit den Teilnehmern die Vor- und Nachteile dieser verschiedenen Modelle näher beleuchtet werden.

Auch soll den Teilnehmern anhand von Selbstreflexionsübungen ein Verständnis für die unterschiedlichen Bedürfnisse, Interessen und Sichtweisen von Kindern verschiedener Altersstufen vermittelt werden.

Streszczenia / Zusammenfassungen

Workshop 7

w językach: PL & DE - In den Sprachen: PL & DE

Mediacja dwujęzyczna, międzykulturowa jako szczególny rodzaj mediacji – praktyka

.....
Bilinguale, interkulturelle Mediation als eine besondere Art der Mediation

Maja Piekelnik

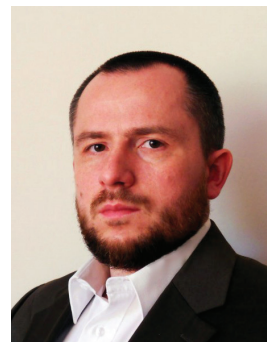
zawodowy mediator, PL

professionelle Mediatorin, PL

Piotr Piekelnik

prezes Krajowego Stowarzyszenia Mediatorów, zawodowy mediator,
właściciel kancelarii, PL

*1. Vorsitzender Landesverband der Mediatoren, professioneller Mediator,
Inhaber einer Anwaltskanzlei, DE*

Dr Tomasz P. Antoszek

Prawnik, psycholog, mediator cywilny i gospodarczy (DOM MEDIACYJNY, CAM Poznań), Dyrektor Instytutu Prawa Uniwersytetu SWPS w Poznaniu, adiunkt, trener biznesu w zakresie rozwiązywania konfliktów, mediacji, negocjacji i prawa prywatnego, Prezes Instytutu Rozwoju Prawa, członek Polskiego Stowarzyszenia Sądownictwa Polubownego, współtwórca profilu społecznego #KochamySpory.

.....
Jurist, Psychologe, Mediator für Zivil- und Wirtschaftliche Verfahren (Haus der Mediation, CAM Posen), Direktor des Instituts für Recht an der SWPS Universität in Posen, Dozent, Business Coach auf dem Gebiet der Konfliktlösung, Mediation, Verhandlungen und Privatrecht, Präsident des Instituts für Rechtsentwicklung, Mitglied des Polnischen Schiedsgerichtsvereinigungs, Co-Schöpfer des Sozialprofils #KochamSpory (#ichLiebeZwiste).

Dr Marcin Białecki

Adwokat, zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego ORA w Łodzi, mediator rodzinny w sprawach transgranicznych, doktor nauk prawnych w zakresie prawa, adiunkt w Katedrze Postępowania Cywilnego na WPIA UKSW w Warszawie, były sędzia, tutor, speaker w Academy of European Law w Trewirze, wykładowca w ORA w Łodzi, absolwent Szkoły Prawa Niemieckiego (Münster), stypendysta Uniwersytetu w Strasburgu z zakresu prawa porównawczego oraz Uniwersytetu Justus – Liebig w Giessen. Odbił staż w biurze Rady Adwokatur i Stowarzyszeń Prawniczych Europy w Brukseli (CCBE). Laureat ogólnopolskich konkursów krasomówczych i finalista Human Rights Competition w Caen we Francji, autor publikacji z zakresu postępowania cywilnego i mediacji.

.....
Rechtsanwalt, stellvertretender Disziplinaranwalt der Rechtsanwaltskammer in Łódź. Mediator für Familienangelegenheiten in grenzüberschreitenden Streitigkeiten, Doktor der Rechtswissenschaften im Rechtsbereich, wissenschaftlicher Assistent am Lehrstuhl für Zivilverfahren an der Fakultät für Recht und Verwaltung an der Kardinal-Stefan-Wyszyński-Universität in Warschau, ex-Richter, Tutor, Speaker an der Academy of European Law in Trier, Lehrbeauftragter bei der Rechtsanwaltskammer in Łódź. Absolvent der Universität in Straßburg – Vergleichsrecht – und der Justus-Liebig-Universität Gießen, absolvierte ein Praktikum im Büro des Rats der Anwaltschaften der Europäischen Gemeinschaft in Brüssel (CCBE). Gewinner polenweiter Rhetorik-Wettbewerbe und Finalist von Human Rights Competition in Caen/Frankreich. Autor zahlreichen Publikationen über das Zivilverfahren und Mediation.

Notatki biograficzne / *Biografien*

Sabine Brieger

Od 1982 r. sędzia w różnych sądach w Berlinie, od 2001 r. sędzia do spraw rodzinnych w sądzie rejonowym Pankow/Weißensee w Berlinie. Od 2004 r. odpowiedzialna za procedury powrotu w postępowaniu w trybie Konwencji Haskiej dot. uprowadzenia dziecka z 1980 r. Mediator od 2006 r.

Od 2006 r. sędzia łącznikowy w Europejskiej Sieci Wymiaru Sprawiedliwości oraz od czerwca 2011 r. jedna z dwóch niemieckich sędziów łącznikowych w międzynarodowej Haskiej Sieci Sądowniczej.

Prowadzi liczne wykłady i warsztaty na krajowych i międzynarodowych konferencjach, szczególnie dotyczących tematyki transgranicznej komunikacji sędziowskiej oraz Konwencji Haskiej dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę, jak również na temat rozporządzenia Rady (NR 2201/2003) dotyczącej jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich i w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie.

.....
Richterin an verschiedenen Gerichten Berlins seit dem Jahr 1982, seit 2001 Familienrichterin am Amtsgericht Pankow/Weißensee in Berlin. Seit 2004 in Berlin zuständig für Rückführungsverfahren nach dem Haager Kindesentführungsübereinkommen von 1980 (HKÜ). Mediatorin seit 2006.

Seit 2006 Verbindungsrichterin im Europäischen Justiziellen Netz und seit Juni 2011 eine von zwei deutschen Verbindungsrichterinnen im internationalen Haager Richternetzwerk.

Vorträge und Workshops auf nationalen und internationalen Konferenzen, besonders zur grenzüberschreitenden richterlichen Kommunikation und dem Haager Kindesentführungsübereinkommen von 1980 sowie zur Brüssel IIa VO.

Eberhard Carl

Po skończeniu studiów prawniczych pracował jako sędzia sądu pracy (w latach 1974-1979), a następnie jako sędzia rodzinny w sądzie rejonowym (w sądzie lokalnym, 1980-1989).

Po wieloletniej pracy jako pracownik naukowy w Federalnym Trybunale Konstytucyjnym w Karlsruhe, w latach 1994-2003 zajmował się porwaniami rodzicielskimi w Wyższym Sądzie Krajowym (sądzie apelacyjnym) we Frankfurcie nad Menem w jednostce organizacyjnej w postaci senatu rodzinnego.

Po ukończeniu szkolenia na mediatora, od 1995 r. pracuje jako mediator zrzeszony w Federalnym Stowarzyszeniu na rzecz mediacji rodzinnych (BAFM). Od 2006 do 2012 r. kierował Działem Mediacji, postępowania pojednawczego i rozstrzygania konfliktów międzynarodowych w Federalnym Ministerstwie Sprawiedliwości oraz był znacząco zaangażowany w opracowanie niemieckiej ustawy o mediacji, która weszła w życie 26 lipca 2012 r.

Od czasu zakończenia pracy w Ministerstwie, pracuje zarówno jako mediator, jak też i trener mediacji specjalizujący się w dziedzinie międzynarodowych konfliktów rodzinnych oraz doszkalając sędziów, w szczególności w kwestiach komunikacji z dziećmi w sądowych postępowaniach rodzinnych.

.....
Eberhard Carl arbeitete nach seinem Jurastudium als Arbeitsrichter (1974-1979) und anschließend als Familienrichter an einem Amtsgericht (1980-1989).

Nach einer mehrjährigen Tätigkeit als wissenschaftlicher Mitarbeiter am Bundesverfassungsgericht in Karlsruhe war er von 1994 bis 2003 Oberlandesgericht Frankfurt/Main in dem für Kindesentführungsverfahren zuständigen Familiensenat tätig.

Nach seiner Mediationsausbildung arbeitet er seit 1995 auch als Mediator (BAFM). Von 2006 bis 2012 leitete er das Referat „Mediation, Schlichtung und Beilegung internationaler Kindschaftskonflikte“ im Bundesministerium der Justiz und war dort maßgeblich an der Ausarbeitung des am 26. Juli 2012 in Kraft getretenen deutschen Mediationsgesetzes beteiligt.

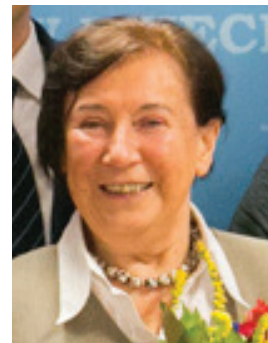
Seit seinem Ausscheiden aus dem BMJ arbeitet er sowohl als Mediator und Mediationstrainer mit Schwerpunkt auf dem Gebiet der internationalen Familienkonflikte als auch in der Richterfortbildung insbesondere zu Fragen der Kommunikation mit Kindern in familiengerichtlichen Verfahren.

Notatki biograficzne / *Biografien*

Dr inż. Elżbieta Dobiejewska

Emerytowany nauczyciel akademicki Politechniki Wrocławskiej, od 1971 r. współpracuje w ramach dialogu pomiędzy Bensberger Kreis Dortmund i Klubem Inteligencji Katolickiej we Wrocławiu.

Prezes Wrocławskiego Towarzystwa Opieki nad Więźniami (w latach 1989-2013), oraz Dolnośląskiego Ośrodka Mediacji DOM (1999-2013). Współzałożyciel Zespołu do Wprowadzenia Mediacji w Polsce powstałego w 1996 roku, mediator (ds. karnych od 1998 r., ds. cywilnych i rodzinnych od 2005 r.). W latach 2004-2012 członek Społecznej Rady ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości.

Członek Społecznej Rady przy Rzeczniku Praw Dziecka od 2016 r.

Współpracowała z Federalnym Stowarzyszeniem na rzecz mediacji rodzinnych (Bundes-Arbeitsgemeinschaft für Familien-Mediation BAFM e.V.) od 2006 r., a także z Niemiecką Akademią Sędziów (Deutscher Richter Akademie, w latach 2003-2012).

Członek delegacji Ministerstwa Sprawiedliwości RP dla opracowania założeń polsko-niemieckiego porozumienia dotyczącego mediacji związanej z Konwencją Haską (2012 r.).

Organizowała polskie i międzynarodowe seminaria dotyczące mediacji. Szkoliła mediatorów i sędziów z zagadnień dotyczących sprawiedliwości naprawczej i mediacji.

.....
Akademische Lehrkraft der Technischen Universität Breslau i.R. . Seit 1971 engagiert sie sich im Rahmen eines Dialogs zwischen dem Bensberger Kreis Dortmund und dem Club der katholischen Intelligenz in Breslau.

Sie war Vorsitzende des Breslauern Vereins für Gefangenenhilfe (1989-2013) und des Niederschlesischen Mediationszentrums DOM (1999-2013). Mitbegründerin der 1996 gegründeten Arbeitsgruppe zur Einführung der Mediation in Polen. Mediatorin (für Strafsachen seit 1998, für Zivil- und Familiensachen seit 2005). Von 2004-2012 war sie Mitglied des Sozialrats für alternative Streitbeilegung und Konfliktlösung beim Justizministerium.

Seit 2016 Mitglied des Sozialrats beim Bürgerbeauftragten für Kinderrechte.

Sie kooperierte mit der Bundes-Arbeitsgemeinschaft für Familien-Mediation BAFM e.V. seit 2006, und mit der Deutschen Richter Akademie (2003-2012).

Sie war Mitglied der Delegation des Ministeriums der Justiz der Republik Polen zur Entwicklung des polnisch-deutschen Mediationsabkommens im Zusammenhang mit dem Haager Übereinkommen (2012).

Sie organisierte polnische und internationale Mediationsseminare, trainierte Mediatoren und Richter zum Thema Korrektive Gerechtigkeit und Mediation.

Martina Erb-Klünemann

Od 1996 r. jestem sędzią do spraw rodzinnych w sądzie rejonowym w Hamm i opracowuję transgraniczne sprawy rodzinne, które są specjalizacją w moim sądzie dla rejonu Wyższego Sądu Krajowego (sądu apelacyjnego). Jestem również sędzią łącznikowym w Europejskiej Sieci Wymiaru Sprawiedliwości w sprawach cywilnych i handlowych, i w Międzynarodowej Haskiej Sieci Sądowniczej, jak również współprzewodniczącą Międzynarodowego Stowarzyszenia Sędziów Rodzinnych.

Jako przewodnicząca zespołu pracującego nad włączeniem mediacji w sądowe procedury rozstrzygnięcia o powrocie dziecka do kraju na podstawie Konwencji Haskiej, współtworzyłam struktury niezbędne do implementacji mediacji w Niemczech. W ponad 150 rozpoznanych przeze mnie sprawach o powrót dziecka do kraju, została przeprowadzona mediacja. Jestem członkiem rady doradczej w MiKK e.V.

Od 2008 r. prowadzę rokrocznie odbywające się konferencje dla niemieckich wyspecjalizowanych sędziów Konwencji Haskiej, które zawierają m.in. informacje o możliwościach mediacji w transgranicznych postępowaniach rodzinnych.

Regularnie wydaję publikacje na temat międzynarodowego prawa rodzinnego i mediacji transgranicznych dot. procedur w postępowaniach rodzinnych. Ponadto, zarówno w kraju, jak i zagranicą, regularnie prowadzę szkolenia dotyczące transgranicznego prawa rodzinnego, jak również procedur w postępowaniach rodzinnych w mediacjach transgranicznych.

.....
Ich bin seit 1996 Familienrichterin am Amtsgericht Hamm und bearbeite die grenzüberschreitenden Familiensachen, die an meinem Gericht für den Bezirk des Oberlandesgerichts Hamm spezialisiert sind. Daneben bin ich deutsche Verbindungsrichterin im Europäischen Justiziellen Netz für Zivil- und Handelssachen und im Internationalen Haager Richternetzwerk sowie Co-Vorsitzende der Vereinigung internationaler Familienrichter.

Als Vorsitzende der Arbeitsgruppe für die Einbeziehung von Mediation in das gerichtliche Rückführungsverfahren habe ich dabei mitgewirkt, Strukturen zum Thema zu entwickeln und in Deutschland zu implementieren. In den über 150 Rückführungsverfahren, die ich verhandelt habe, wurde vielfach eine Mediation durchgeführt. Ich bin Beiratsmitglied von MiKK e.V..

Seit 2008 leite ich die jährlich stattfindenden Tagungen der deutschen spezialisierten Richterinnen und Richter, die auch Informationen über die Möglichkeiten der Mediation in grenzüberschreitenden Familienverfahren beinhalten.

Ich veröffentliche regelmäßig Publikationen zum internationalen Familienrecht und zur Mediation in grenzüberschreitenden Familienverfahren. Darüber hinaus führe ich im In- und Ausland regelmäßig Schulungen zum grenzüberschreitenden Familienrecht sowie zur Mediation in grenzüberschreitenden Familienverfahren durch.

Notatki biograficzne / *Biografien*

Prof. Marilyn Freeman PhD

Marilyn Freeman is widely acknowledged as a leading expert in the area of international child law. Her research includes projects investigating the effects of both international child abduction and relocation. It has been cited approvingly, including by the United Kingdom Supreme Court where Baroness Hale referred to it as “important research”¹, and stated: “Research by Professor Marilyn Freeman ... has made it clear that contact with the left-behind parent is of crucial importance in preserving the relationship between the child and that parent, as well as in ending the abduction itself in some cases”². Her most recently published research on the long-term effects of abduction (December 2014, www.icflpp.com) has received very significant worldwide attention.

She is often asked to address both national and international conferences on her work, and was awarded the AFCC (Association of Family and Conciliation Courts) President’s Award in 2016 in recognition of her empirical research work in the field of abduction.

.....
Marilyn Freeman cieszy się szerokim uznaniem jako wiodący ekspert w dziedzinie międzynarodowych praw dziecka. Jej badania obejmują projekty, zgłębiające zarówno wpływ międzynarodowych porwań dziecka, jak i też jego przesiedlenia (relokacji). Wyniki jej badań są cytowane z uznaniem, m. in. przez Sąd Najwyższy Wielkiej Brytanii (United Kingdom Supreme Court), gdzie Baroness Hale mówiła o „najważniejszym badaniu naukowym”¹, i kontynuowała: „Badanie Pani Prof. Marilyn Freeman (...) wyraźnie wskazało, że kontakt z pozostawionym rodzicem, w odniesieniu do dalszej relacji tego rodzica z dzieckiem, jest niezwykle ważny, w niektórych przypadkach nawet w odniesieniu do zakończenia samego porwania”². Jej ostatnio opublikowane badania dotyczące długoterminowego wpływu porwań rodzicielskich (grudzień 2014 r., www.icflpp.com) wywołały duże poruszenie na całym świecie.

Prof. Freeman jest często proszona o przedstawianie wyników swoich badań na narodowych i międzynarodowych konferencjach. W 2016 r. otrzymała odznaczenie „AFCC (Association of Family and Conciliation Courts) President’s Award” jako uznanie jej empirycznych badań w dziedzinie rodzicielskich porwań dzieci.

.....
Marilyn Freeman genießt verbreitete Anerkennung als führende Expertin auf dem Gebiet des internationalen Kindesrechts. Ihre Forschungsarbeiten umfassen Projekte, welche sowohl die Auswirkungen internationaler Kindesentführung als auch der Übersiedlung (relocation) des Kindes untersuchen. Ihre Forschungsergebnisse werden anerkennend zitiert, u.a. vom Höchsten Gericht des Vereinigten Königreichs (United Kingdom Supreme Court), wo Baroness Hale von “wichtiger Forschung”¹ sprach und weiter ausführte: “Die Forschung von Frau Professor Marilyn Freeman ... hat deutlich gemacht, dass der Kontakt mit dem zurückgebliebenen Elternteil im Hinblick auf die weitere Beziehung zwischen dem Kind und diesem Elternteil von höchster Bedeutung ist, in einigen Fällen sogar im Hinblick auf die Beendigung der Entführung selbst.”² Ihre jüngst veröffentlichten Forschungsergebnisse über die langfristigen Auswirkungen von Entführungen (Dezember 2014, www.icflpp.com) sind weltweit auf größte Resonanz gestoßen.

Sie wird oft gebeten, ihre Arbeiten auf nationalen und internationalen Konferenzen vorzustellen, und sie erhielt 2016 die Auszeichnung “AFCC (Association of Family and Conciliation Courts) President’s Award” als Anerkennung für ihre empirischen Studien auf dem Gebiet der Kindesentführung.

1- In the Matter of A (Children) (AP) [2013] UKSC 60, at para 57

2- In the matter of J (a child) [2015] EWCA Civ 329, at para 43

Prof. Dr. Ulla Gläßer, LL.M.

Prof. Dr. Ulla Gläßer, LL.M. (UC Berkeley), jest profesorem mediacji, zarządzania konfliktami i sterowania procesem konfliktu na Uniwersytecie Europejskim Viadrina we Frankfurcie nad Odrą. Jest dyrektorem naukowym studiów magisterskich tej uczelni, na kierunku Mediacja i zarządzanie konfliktami, oraz Co-dyrektorem Instytutu Zarządzania Konfliktami.

Prof. Gläßer wykłada mediacje oraz pozasądowe rozwiązywanie sporów na wielu różnych uniwersytetach, Niemieckiej Akademii Sędziów, w krajowych instytucjach wymiaru sprawiedliwości, jak również dla licznych ośrodków doszkalających w kraju i zagranicą. Ponadto Prof. Gläßer naucza także postępowania cywilnego oraz prawa rodzinnego.

Jej badania i publikacje koncentrują się na zarządzaniu konfliktami w gospodarce, mediacji rodzinnej, mediacji sądowej, jak również metodyce, ramach prawnych i zapewnieniu jakości mediacji. Jest współautorem komentarza do ustawy o mediacji (Nomos Verlag), jak też wielu istotnych, regularnie ukazujących się publikacji, oraz członkiem zespołu doradczego redakcji czasopisma ds. zarządzania konfliktem (Zeitschrift für Konfliktmanagement - ZKM).

Ulla Gläßer jest licencjonowanym mediatorem, jak również trenerem Federalnego Stowarzyszenia Mediatorów (BM). Jako członek założyciel TGKS - Troja, Gläßer, Kirchhoff, Schwartz (TGKS Berlin) jest też praktykującym mediatorem.

.....
Prof. Dr. Ulla Gläßer, LL.M. (UC Berkeley), hat eine Professur für Mediation, Konfliktmanagement und Verfahrenslehre an der Europa-Universität Viadrina Frankfurt (Oder) . Sie ist wissenschaftliche Leiterin des an der Viadrina angesiedelten Master-Studiengangs Mediation und Konfliktmanagement und Co-Direktorin des Instituts für Konfliktmanagement.

Sie unterrichtet Mediation und außergerichtliche Streitbeilegung an verschiedenen Universitäten, an der Deutschen Richterakademie, für verschiedene Landes-Justizverwaltungen sowie zahlreiche weitere Fortbildungsträger im In- und Ausland. Daneben lehrt sie auch Zivilverfahrensrecht und Familienrecht.

Ihre Forschungs- und Publikationsschwerpunkte liegen in den Bereichen Konfliktmanagement in der Wirtschaft, Familienmediation, gerichtsverbundene Mediation sowie Methodik, rechtliche Rahmenbedingungen und Qualitätssicherung von Mediation. Sie ist Mitherausgeberin eines Kommentars zum Mediationsgesetz (Nomos Verlag) sowie mehrerer einschlägiger Schriftenreihen und Mitglied des Redaktionsbeirats der Zeitschrift für Konfliktmanagement (ZKM).

Ulla Gläßer ist lizenzierte Mediatorin sowie Ausbilderin des Bundesverbandes Mediation (BM). Als Gründungspartnerin von TGKS Berlin ist sie auch praktisch als Mediatorin tätig.

Notatki biograficzne / *Biografien*

Maciej Górny

Radca prawny przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Poznaniu, absolwent prawa na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Tytuł zawodowy uzyskał w 2017 r. Od 2012 r. zawodowo związany z Tere-nowym Komitetem Ochrony Praw Dziecka w Poznaniu oraz International Social Service Polska, gdzie zajmuje stanowisko prawnika.

Uczestniczył i pomagał przy organizacji konferencji organizowanej przez International Social Service Polska oraz Internationale Sozialdienst (International Social Service Oddział w Niemczech), która odbyła się w Poznaniu w grudniu 2012 r. Od 2013 r. współpracuje również z Kancelarią Prawną Jatczak i Wspólnicy w Poznaniu.

.....
Rechtsberater im Regionalrat der Rechtsberater in Posen, studierte Recht an der Rechtswissenschaftlichen Fakultät an der Adam-Mickiewicz-Universität in Posen.

Seinen Titel erhielt er 2017. Seit 2012 ist er professionell mit dem Regionalkomitee für den Schutz der Kinderrechte in Posen und dem International Social Service verbunden, wo er als Jurist tätig ist. Er war Mitorganisator der deutsch-polnischen Konferenz der Internationalen Sozialdienste, die 2012 in Posen stattfand. Seit 2013 kooperiert er auch mit der Kanzlei Jatczak i Wspólnicy in Posen.

Marie Luise Graf-Schlicker

Marie Luise Graf-Schlicker swoją karierę zawodową rozpoczęła jako sędzia w Sądzie Okręgowym (Landgericht) w Essen, gdzie zajmowała się zagadnieniami z zakresu prawa cywilnego i karnego.

W roku 1989 objęła funkcję Kierownika Referatu Prawa Rodzinnego, Opiekuńczego, Spadkowego oraz Prawa o Obywatelstwie w Ministerstwie Sprawiedliwości Kraju Związkowego Nadrenia Północna-Westfalia. Po mianowaniu na Sędzię Sądu Apelacyjnego w Hamm, a następnie otrzymaniu jako urzędnik tytułu Ministerialrätin, Marie Luise Graf-Schlicker objęła w roku 1994 w Ministerstwie Sprawiedliwości Nadrenii Północnej-Westfalii kierownictwo Referatu Prawa Handlowego i Gospodarczego oraz kierowała Grupą Projektową ds. Realizacji Reformy Prawa Upadłościowego. Zadaniem wspomnianej Grupy Projektowej było przygotowanie sądów Nadrenii Północnej-Westfalii prowadzących postępowania upadłościowe do nowej niemieckiej Ordynacji o postępowaniu upadłościowym (Insolvenzordnung) pod względem organizacyjnym, merytorycznym oraz elektronicznego przetwarzania danych.

Od roku 1999 do maja 2002 r. Marie Luise Graf-Schlicker kierowała całością zagadnień z obszaru prawa cywilnego w Ministerstwie Sprawiedliwości Nadrenii Północnej-Westfalii. Pełniąc tę funkcję brała udział m. in. w pracach nad kompleksowymi reformami dotyczącymi postępowania cywilnego oraz prawa zobowiązań.

W maju 2002 r. została mianowana przez Ministra Sprawiedliwości Nadrenii Północnej-Westfalii na Prezes Sądu Okręgowego w Bochum. Na tym stanowisku Marie Luise Graf-Schlicker poza kierowaniem działalnością administracyjną sądu pełniła również funkcję Przewodniczącej Wydziału Cywilnego zajmującego się apelacjami oraz zażaleniami w sprawach z zakresu prawa upadłościowego.

Od 1 czerwca 2007 r. Marie Luise Graf-Schlicker pełni funkcję Dyrektora Departamentu ds. Systemu Wymiaru Sprawiedliwości w Federalnym Ministerstwie Sprawiedliwości i Ochrony Konsumentów w Berlinie, odpowiedzialnego za wszystkie rodzaje postępowań sądowych, przepisy regulujące zawód adwokata, notariusza, sędziego i referendarza sądowego oraz prawo o kosztach i prawo upadłościowe.

Marie Luise Graf-Schlicker jest autorką i redaktorem komentarza do prawa upadłościowego. Opublikowała ona ponadto inne książki oraz liczne artykuły w czasopismach z tej dziedziny. Jest również autorką tekstów o korzystaniu z nowoczesnych oprogramowań w sądownictwie oraz artykułów na temat postępowania cywilnego, pozasądowego rozwiązywania sporów i mediacji.

.....
Marie Luise Graf-Schlicker begann ihre berufliche Laufbahn als Richterin beim Landgericht Essen, wo sie zahlreiche unterschiedliche Aufgaben im Zivil- und Strafrecht wahrgenommen hat.

1989 wechselte sie als Referatsleiterin für Familien-, Betreuungs-, Erbschafts- und Staatsangehörigkeitsrecht in das Justizministerium des Landes Nordrhein-Westfalen. Zwischenzeitlich zur Richterin am Oberlandesgericht Hamm und anschließend zur Ministerialrätin ernannt, übernahm sie im Jahre 1994 im Justizministerium Nordrhein-Westfalen das Referat für Handels- und Wirtschaftsrecht sowie die Leitung der Projektgruppe zur Umsetzung der Insolvenzrechtsreform. Diese Projektgruppe hatte die Aufgabe, die Insolvenzgerichte Nordrhein-Westfalens organisatorisch, fachlich und edv-technisch auf die neue Insolvenzordnung vorzubereiten.

Von 1999 bis Mai 2002 leitete Frau Graf-Schlicker im Justizministerium Nordrhein-Westfalen den gesamten zivilrechtlichen Bereich. In dieser Funktion wirkte sie u. a. an umfassenden Reformen zur Zivilprozessordnung und zum Schuldrecht mit.

Im Mai 2002 ernannte der Justizminister des Landes Nordrhein-Westfalen sie zur Präsidentin des Landgerichts Bochum. Als Präsidentin nahm Frau Graf-Schlicker neben ihren Verwaltungsaufgaben den Vorsitz in einer Zivilkammer wahr, die mit Berufungssachen und insolvenzrechtlichen Beschwerden befasst war.

Seit dem 1. Juni 2007 leitet sie im Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz in Berlin die Abteilung Rechtspflege, die für alle Prozessordnungen, das Berufsrecht der Rechtsanwälte, Notare, Richter und Rechtspfleger sowie das Kostenrecht und das Insolvenzrecht zuständig ist.

Frau Graf-Schlicker ist Autorin und Herausgeberin eines Kommentars zum Insolvenzrecht. Sie hat in diesem Fachgebiet außerdem weitere Bücher und zahlreiche Zeitschriftenbeiträge publiziert. Darüber hinaus hat sie Beiträge zur Nutzung moderner Software in der Justiz, zur Zivilprozessordnung, zur außergerichtlichen Streitschlichtung und zur Mediation veröffentlicht.

Notatki biograficzne / *Biografien*

Christian Höhn

Studiował prawo w Bonn i – po swojej aplikacji w Kolonii – także w Edynburgu, w Szkocji.

Po swojej działalności jako adwokat w dziedzinie prawa własności przemysłowej w Monachium, w roku 2009 dołączył do Federalnego Urzędu Sprawiedliwości, Wydziału II 3, tj. do organu centralnego zajmującego się międzynarodowymi konfliktami dotyczącymi dzieci.

Po trzech latach przeniósł się na okres około jednego roku do innego wydziału Federalnego Urzędu Sprawiedliwości, a następnie, również na rok, do Federalnej Centrali ds. adopcji zagranicznych. Od listopada 2015 r. kieruje Wydziałem II 3 ds. Międzynarodowego prawa sprawowania władzy rodzicielskiej, uprowadzeń dziecka, jak również ochrony dzieci i dorosłych.

.....
Christian Höhn studierte Rechtswissenschaften in Bonn und – nach seinem Referendariat in Köln – in Edinburgh, Schottland.

Nach einer anwaltlichen Tätigkeit im Bereich gewerblichen Rechtsschutzes in München trat er 2009 als Referent in das Bundesamt für Justiz in das Referat II 3, die deutsche Zentrale Behörde für internationale Kindschaftskonflikte, ein.

Nach 3 Jahren wechselte er jeweils für etwa ein Jahr in eine andere Abteilung des Bundesamts für Justiz sowie anschließend in die Bundeszentralstelle für Auslandsadoption. Seit November 2015 leitet er das Referat II 3 „Internationale Sorgerechts-, Kindesentführungs-, Kinder- und Erwachsenenschutzangelegenheiten“.

Magdalena Jańczuk

Jest cross-border mediator, ukończyła studia magisterskie na Wydziale Prawa i Administracji Politechniki Warszawskiej.

Od 2014 roku pracuje w MiKK e.V. – International Mediations Centre for Family Conflicts and Child Abduction jako asystentka zarządu oraz konsultant w porwaniach rodzicielskich i innych transgranicznych konfliktach rodzinnych dotyczących dzieci. Doradza rodzicom w temacie mediacji rodzinnych zarówno w swoim ojczystym języku – polskim – jak również w języku niemieckim i angielskim.

.....
Magdalena Jańczuk ist ausgebildete Mediatorin und Cross-border Mediatorin, absolvierte Sozial- und Verwaltungswissenschaft (MA) an der Warschauer Technische Universität.

Seit 2014 arbeitet sie als Beraterin, Sachbearbeiterin und Assistentin des Vorstands für MiKK e.V. Internationales Mediationszentrum für Familienkonflikte und Kindesentführung. Sie berät Eltern zur Mediation sowohl in ihrer Muttersprache – Polnisch – als auch auf Deutsch und Englisch.

Jerzy Książek

Absolwent AWF, pedagogiki resocjalizacyjnej WSPS, studiów podyplomowych z zakresu psycho-korekty i zarządzania. Członek założyciel Polskiego Centrum Mediacji, Prezes Zarządu Głównego. Trener, superwizor PCM, Biura ds. Usług w zakresie Pojednania Ofiary i sprawcy oraz Postępowania Rozjemczego w Kolonii.

Współautor i realizator programów szkoleniowych na studiach podyplomowych z zakresu mediacji a także m.in. dla Komisji Nadzoru Finansowego, Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, ROPS.

Mediacje prowadzi od 1995 r. - ponad 3000 przeprowadzonych mediacji, a także konferencje sprawiedliwości naprawczej, facylitacje.

Autor publikacji z zakresu mediacji, konferencji sprawiedliwości naprawczej. Rzecznik prasowy II kadencji Społecznej Rady ds. Alternatywnych Metod Rozwiązywania Sporów i Konfliktów przy Ministrze Sprawiedliwości.

.....
Absolvent der Sporthochschule, Studium der Sozialpädagogik mit dem Schwerpunkt Resozialisierung an der SWPS Universität für Geistes- und Sozialwissenschaften, Postgraduiertenstudium im Bereich Psychokorrektur und Management. Gründungsmitglied des Polnischen Zentrums der Mediation (PZM), Vorstandsvorsitzender. Trainer, Supervisor PZM, Tätigkeit im Bereich Täter-Opfer-Ausgleich sowie in Schlichtungsverfahren in Köln.

Co-Autor und Initiator von Trainingsprogrammen für das Postgraduiertenstudium im Bereich Mediation, Tätigkeit u.a. für die polnische Finanzaufsichtsbehörde, National School of Justiz und Staatsanwaltschaft, Regionalzentrum für Sozialpolitik.

Er mediiert seit 1995 und hat über 3.000 Mediationen durchgeführt sowie Konferenzen zur Korrekativen Gerechtigkeit organisiert.

Autor verschiedener Publikationen im Bereich Mediation, Konferenz der Korrekativen Gerechtigkeit. Pressesprecher der zweiten Amtszeit des Sozialrats für alternative Streitbeilegung und Konfliktlösung beim Justizministerium.

Ishtar Khalaf-Newsome

Ishtar Khalaf-Newsome jest przewodniczącą Działu Doradztwa MiKK e.V. - International Mediation Centre for Family Conflict and Child Abduction. Jest adwokatem (Solicitor, England & Wales), mediatorem i cross-border mediatorem. Zanim rozpoczęła pracę w MiKK e.V., przez 9 lat pracowała jako adwokat (Solicitor) w kancelarii Dawson Cornwell w Londynie, specjalizującej się w międzynarodowych konfliktach rodzinnych. Wcześniej, przez cztery lata zajmowała stanowisko jako Case Manager w Reunite – International Child Abduction Centre.

Ishtar Khalaf-Newsome ukończyła studia prawne na BPP University Law School und The College of Law w Londynie. Wcześniej uzyskała tytuł magistra Polityki Bliskiego i Środkowego Wschodu w SOAS (School of Oriental & African Studies) na Uniwersytecie Londyńskim (University of London) oraz zdała pierwszy egzamin państwowy na zawód nauczyciela języka niemieckiego i angielskiego na Wolnym Uniwersytecie Berlińskim (Freien Universität Berlin, FU). →

Notatki biograficzne / *Biografien*

Swoje szkolenie na mediatora, oraz na prowadzenie bezpośredniej konsultacji dzieci w mediacji (direct consultation with children in mediation) odebrała w Family Mediators Association (FMA) w Londynie. Ischtar jest też cross-border mediatorem i trenerem mediacji transgranicznej. Publikowała artykuły w Family Law Journal (FLJ), w Spektrum der Mediation oraz Die (Wirtschafts) Mediation.

.....
Ischtar Khalaf-Newsome ist Leiterin der Beratungsstelle des MiKK e.V. - Mediation bei internationalen Kindschaftskonflikten. Sie ist Rechtsanwältin (Solicitor, England & Wales) ausgebildete Mediatorin (FMA) und Cross-Border Mediatorin (CBFM). Bevor Sie sich MiKK anschloss, war sie neun Jahre als Rechtsanwältin in London bei Dawson Cornwell, einer Familienrechtskanzlei mit Spezialisierung auf internationale Familienrechtskonflikte, tätig. Vorher arbeitete sie vier Jahre als Case Manager bei Reunite – International Child Abduction Centre.

Ischtar Khalaf-Newsome absolvierte ihr Jurastudium an der BPP University Law School und The College of Law in London. Zuvor erwarb sie einen Masterabschluss (MA) in Nah- und Mittelost Studien von der SOAS (School of Oriental & African Studies) an der University of London und absolvierte das 1. Staatsexamen in Deutsch und Englisch an der Freien Universität Berlin (FU). Sie hat ihre Mediationsausbildung und eine Ausbildung zu direct consultation with children in mediation (Kinder in der Mediation) bei der Family Mediators Association (FMA) in London absolviert. Ischtar ist ausgebildete Cross-border Mediatorin und Trainerin. Sie hat Artikel im Family Law Journal (FLJ), in Spektrum der Mediation und in Die (Wirtschafts)Mediation publiziert.

Dagmar Lägler

Rzecznik Federalnego Stowarzyszenia na rzecz mediacji rodzinnych (BAFM).

Mediacyjnie wykształcona w Instytucie Mediacji w Heidelbergu przez Jack Himmelstein, Gary Friedmann, John Haynes i Lis Ripke.

Od 1998 r. mediatorka w różnych dziedzinach, ze specjalizacją w mediacji rodzinnej oraz obszarze mediacji międzykulturowej. Bierze udział w różnych projektach wraz z Konradem Sobczykem z Warszawy. Prowadzi działalność szkoleniową w Niemczech, Polsce oraz – wkrótce – na Ukrainie.

.....
Sprecherin der Bundesarbeitsgemeinschaft für Familienmediation e.V.

Ausgebildet am Heidelberger Institut für Mediation durch Jack Himmelstein, Gary Friedmann, John Haynes und Lis Ripke.

Seit 1998 Mediatorin in unterschiedlichen Feldern mit Schwerpunkt Familienmediation, auch im interkulturellen Bereich. Verschiedene Praxisprojekte mit Konrad Sobczyk aus Warschau. Ausbildungstätigkeit in Deutschland, Polen und demnächst auch in der Ukraine.

Dr hab. Joanna Mucha

Adiunkt w Zakładzie Postępowania Cywilnego na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu, radca prawny, mediator. Autorka licznych publikacji naukowych z zakresu postępowania cywilnego i prawa cywilnego. Od wielu lat jej naukowe i praktyczne zainteresowania koncentrują się na polubownych metodach rozwiązywania sporów, zwłaszcza na mediacji.

M.in. prowadzi autorski wykład pt. ADR.Arbitraż i mediacja na WPiA UAM, a także liczne warsztaty z mediacji dla prawników - praktyków oraz studentów, jest też wykładowcą na Podyplomowym Studium Mediacji na WPiA UAM.

Jest inicjatorką cyklu ogólnopolskich konferencji nt. mediacji, odbywających się w Poznaniu i adresowanych do praktyków.

.....
Dr. habil. Joanna Mucha – Dozentin in der Abteilung für Zivilverfahren der Rechtswissenschaftlichen Fakultät der Universität Adam Mickiewicz (UAM) in Posen, Juristin, Mediatorin. Autorin zahlreicher wissenschaftlicher Publikationen zum Zivilverfahren und Zivilrecht. Seit vielen Jahren konzentrieren sich ihre wissenschaftlichen und praktischen Interessen auf Konzepte gütlicher Konfliktlösungen, vor allem auf Mediation.

Unter anderem hält sie eine Vorlesung zum Thema: Alternative Streitbeilegung in Zivilsachen (ADR)-Schiedsverfahren und Mediation in der Rechtswissenschaftlichen Fakultät an der Universität Adam Mickiewicz (UAM) in Posen. Außerdem leitet sie viele Workshops zur Mediation für praktizierende Rechtsanwälte und Studenten.

Sie ist Initiatorin von regelmäßig in Posen stattfindenden Mediationskonferenzen, an denen Mediatoren (Praktiker) aus ganz Polen teilnehmen.

Anita Parlov

Studiowała na kierunku praca socjalna/pedagogika socjalna w Poczdamie.

W latach 2009-2015 pracowała w Jugendamt Poczdam w dziale Ogólna Pomoc Społeczna.

Mediator.

Od 2016 roku pracuje dla International Social Service Niemcy (ISD), w Niemieckim Stowarzyszeniu na Rzecz Publicznej i Prywatnej Opieki (Deutscher Verein für öffentliche und private Fürsorge e.V.). W imieniu Rządu Federalnego, ISD, jako centralny punkt kontaktowy dla międzynarodowych konfliktów dotyczących dzieci, doradza zarówno rodzicom, jak też specjalistom.

.....
Studium der Sozialarbeit/Sozialpädagogik in Potsdam.

Arbeitete von 2009-2015 im Jugendamt Potsdam im Allgemeinen Sozialen Dienst.

Ausgebildete Mediatorin.

Seit 2016 arbeitet sie als Referentin für den Internationalen Sozialen Dienst im Deutschen Verein für öffentliche und private Fürsorge e.V. Im Auftrag der Bundesregierung berät der Internationale Sozialdienst als Zentrale Anlaufstelle für internationale Kindschaftskonflikte Eltern wie auch Fachkräfte.

Notatki biograficzne / *Biografien*

Maja Piekienik

Zawodowy mediator i negocjator. Mediator stały przy SO w Poznaniu i w Gorzowie Wielkopolskim. Specjalizacja: sprawy cywilne, rodzinne i transgraniczne. Języki obce: język niemiecki i angielski w stopniu biegłym - prowadzi mediacje w ww. językach.

Członek Krajowego Stowarzyszenia Mediatorów. Wykładowca na studiach podyplomowych z zakresu mediacji i arbitrażu. Koordynator w międzynarodowej korporacji doradztwa strategicznego. Dysponuje ponad 10-letnim doświadczeniem we współpracy z niemieckimi i polskimi służbami państwowymi w zakresie ważnych postępowań i projektów międzynarodowych.

Panelistka na konferencjach naukowych poświęconych mediacji, m. in. na I Ogólnopolskiej Konferencji - „Wokół nowelizacji przepisów o mediacji w sprawach cywilnych”.

Prowadząca szkolenie z mediacji dla uczestników konferencji na II Ogólnopolskiej Konferencji - „Mediacja i arbitraż - aktualne wyzwania i problemy”. Absolwentka licznych szkoleń w Polsce i w Niemczech, m. in. na Uniwersytecie Europejskim Viadrina we Frankfurcie nad Odrą. Absolwentka Studium Prawa Niemieckiego „Studium des Deutschen Rechts” prowadzonego we współpracy z Instytutem Prawa i Gospodarki Uniwersytetu w Hamburgu oraz Wydziałem Prawa Uniwersytetu Europejskiego Viadrina we Frankfurcie nad Odrą.

.....
Mediatorin und professionelle Verhandlungsführerin. Mediatorin beim Amtsgericht Posen sowie in Landsberg (an der Warthe). Spezialisierung im Zivil- und Familienrecht einschließlich grenzüberschreitender Angelegenheiten. Frau Piekienik spricht fließend Deutsch und Englisch und mediiert in diesen Sprachen.

Sie ist Mitglied des Landesverbands der Mediatoren, Hochschullehrerin für Postgraduiertenstudien in Mediation und Schiedsverfahren sowie Koordinatorin bei der internationalen strategischen Beratungsstelle. Sie verfügt über 10 jährige Erfahrung in deutsch- polnischer Zusammenarbeit bei internationalen Verfahren und Projekten.

Teilnehmerin an Podiumsdiskussionen auf wissenschaftlichen Konferenzen für Mediation, u.a. der landesweiten Konferenz “Zur Gesetzänderung über Medation in Zivilsachen”.

Trainerin der 2. Polnischen Konferenz „Mediation und Schiedsverfahren – aktuelle Herausforderungen und Probleme”. Absolventin zahlreicher Fortbildungen in Polen und Deutschland, u.a. an der Europäischen Universität Viadrina in Frankfurt/Oder. Absolventin der Deutschen Rechtsschule (Kooperationsprojekt des Rechts- und Wirtschaftsinstituts der Universität Hamburg und der Rechtswissenschaftlichen Fakultät der Europäischen Universität Viadrina in Frankfurt/Oder).

Piotr Piekielnik

Zawodowy mediator i negocjator. Mediator stały przy SO w Poznaniu i w Gorzowie Wielkopolskim. Specjalizacja: sprawy gospodarcze, cywilne i międzynarodowe. Języki obce: język niemiecki i angielski w stopniu biegłym, język chiński w trakcie nauki. Prowadzi mediacje w ww. językach.

Prezes Krajowego Stowarzyszenia Mediatorów. Wykładowca na studiach podyplomowych z zakresu mediacji i arbitrazu. Dysponuje ponad 10-letnim doświadczeniem we współpracy z niemieckimi i polskimi służbami państwowymi w zakresie ważnych postępowań i projektów międzynarodowych.

Panelista na konferencjach naukowych poświęconych mediacji, m. in. na I Ogólnopolskiej Konferencji - „Wokół nowelizacji przepisów o mediacji w sprawach cywilnych”. Absolwent licznych szkoleń w Polsce i w Niemczech, m.in. na Uniwersytecie Europejskim Viadrina we Frankfurcie nad Odrą.

Absolwent Studium Prawa Niemieckiego „Studium des Deutschen Rechts” prowadzonego we współpracy z Instytutem Prawa i Gospodarki Uniwersytetu w Hamburgu oraz Wydziałem Prawa Uniwersytetu Europejskiego Viadrina we Frankfurcie nad Odrą.

.....
Mediator und professioneller Verhandlungsführer. Mediator beim Amtsgericht Posen sowie in der Landsberg (an der Warthe). Spezialisierung im Zivil- und Wirtschaftsrecht einschließlich internationaler Angelegenheiten. Herr Piekielnik spricht fließend Deutsch und Englisch und mediiert in diesen Sprachen. Außerdem lernt er Chinesisch.

1. Vorsitzender des Landesverbandes der Mediatoren. Hochschullehrer für Postgraduiertenstudien in Mediation und Schiedsverfahren. Er verfügt über 10 jährige Erfahrung in deutsch- polnischer Zusammenarbeit bei internationalen Verfahren und Projekten.

Teilnehmer an Podiumsdiskussionen auf wissenschaftlichen Konferenzen für Mediation, u.a. der landesweiten Konferenz “Zur Gesetzänderung über Medation in Zivilsachen”. Absolvent zahlreicher Fortbildungen in Polen und Deutschland, u.a. an der Europäischen Universität Viadrina in Frankfurt /Oder.

Absolvent der Deutschen Rechtsschule (Kooperationsprojekt des Rechts- und Wirtschaftsinstituts der Universität Hamburg und der Rechtswissenschaftlichen Fakultät der Europäischen Universität Viadrina in Frankfurt/ Oder).

Notatki biograficzne / *Biografien*

Astrid Pulter

Prezes niemieckiego Federalnego Związku Mediatorów (BM), mediator BM®, od 2001 r. członek Federalnego Związku Mediatorów, specjalizuje się w mediacjach dotyczących stowarzyszeń i zrzeszeń, m.in. sportowych, ponadto doradca systemowy w Sieci doradczej w Hesji na rzecz demokracji i przeciwko prawicowemu ekstremizmowi.

.....
Geschäftsführerin des Bundesverbandes MEDIATION e.V. (BM), Mediatorin BM®, seit 2001 Mitglied im BM, Schwerpunkte Mediation in (Sport-)Vereinen und Verbänden, darüber hinaus systemische Beraterin im Beratungsnetzwerk Hessen für Demokratie und gegen Rechtsextremismus.

Prof. Dr. Volker Raddatz

Student Wolnego Uniwersytetu Berlińskiego oraz Uniwersytetu Edynburskiego. Pierwszy i drugi egzamin państwowy na zawód nauczyciela zdał w 1969 i 1971 r. Doktoryzował się w 1974 r., a w 1986 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego. Ma sześćoletnie doświadczenie zawodowe w pracy jako nauczyciel języka angielskiego i historii w berlińskich szkołach. Prowadził działalność naukową na Uniwersytecie w Glasgow i w Sydney. W latach 1992-94 był profesorem w Wyższej Szkole Zawodowej w Moguncji (FH Mainz) oraz na Uniwersytecie Humboldta w Berlinie (1994-2008 r.) odpowiedzialnym za kształcenie nauczycieli języka angielskiego (specjalizacja: międzykulturowe nauczanie, badanie stereotypów). Od 1986 r. posiada państwowy dyplom tłumacza przysięgłego języka pisanego oraz mówionego.

Od 2008 r. jest dyplomowanym mediatorem (w Federalnym Związku ds. Mediacji Rodzinnej) z wieloletnim doświadczeniem zawodowym w stowarzyszeniu ZiF (Zusammenwirken im Familienkonflikt), jak również w MiKK e.V. (International Mediation Centre for Family Conflict and Child Abduction). Prof. Volker Raddatz jest członkiem zarządu w obydwu wymienionych stowarzyszeniach.

.....
Studium an der FU Berlin und an der University Edinburgh. Erstes und Zweites Staatsexamen für das Lehramt (1969 und 1971). Promotion 1974, Habilitation 1986. 6 Jahre Englisch- und Geschichtslehrer an Berliner Schulen. Lehrtätigkeit an den Universitäten Glasgow und Sydney. Professor an der FH Mainz (1992-94) und an der Humboldt Universität Berlin (1994-2008) für die Ausbildung von EnglischlehrerInnen (Schwerpunkt: Interkulturelles Lernen, Stereotypenforschung). Seit 1986 staatlich geprüfter Übersetzer und Dolmetscher.

Seit 2008 Mediator (BAFM) mit jahrelanger Berufspraxis bei ZIF e.V. ("Zusammenwirken im Familienkonflikt") sowie bei Mikk e.V. ("Internationales Zentrum für Familienkonflikte und Kindesentführung"). Vorstandsmitglied in beiden Institutionen.

Dr. iur. Katarzyna Schubert-Panecka

Executive Coach ds. rozwiązywania konfliktów i porozumienia (międzynarodowego). Doktor prawa, od 2007 r. samodzielna i międzynarodowo akredytowana mediatorka (DACH), Business Coach i trenerka komunikacji, współpracy międzynarodowej, zarządzania różnorodnością, mediacji gospodarczej i porozumienia w świecie gospodarczym (z tematami jak Ekologia Człowieka, siły mentalne i motywacja, Mindsight). Współzałożycielka i kierowniczka Grupy Badawczej Mediacji oraz międzynarodowej sieci Elder Mediation, przedstawicielka grupy fachowej DACH Polska i od roku 1995 autorka.

Określam siebie jako budowniczą mostów o interdyscyplinarnej socjalizacji, aktywna jako doradca procesowy. Jako prawniczka nauczyłam się znajdować rozwiązania dla moich mandantów. Jako Business Coach i mediatorka natomiast wspieram klientów i klientki w drodze do ich własnych, osiągalnych i trwałych rozwiązań.

.....
Executive Coach für Konfliktlösung und (interkulturelle) Verständigung. Promovierte Juristin, seit 2007 selbstständig tätig als international anerkannte Wirtschafts- mediatorin (DACH), Business Coach (IHK von ICF Global akkreditiert) und Trainerin im Bereich der interkulturellen Zusammenarbeit & Kommunikation, Führung von Diversität, Wirtschaftsmediation & Augenhöhe in der Arbeitswelt (einschließlich die Ökologie des Menschen, mentale Stärken und Motivation/Mindsight, Mindfulness). Mitgründerin und Leiterin der Forschungsgruppe Mediation und des internationalen Netzwerkes Elder Mediation, Sprecherin der DACH Fachgruppe International Polen und seit 1995 Autorin.

Ich bin eine Brückenbauerin, interdisziplinär sozialisiert und seit 2007 mediativ wie coachend tätig. Als Juristin habe ich gelernt, Lösungen für MandantInnen zu finden. Als Business Coach und Mediatorin unterstütze ich meine KlientInnen Ihre eigenen, erreichbaren wie nachhaltigen Lösungen zu finden.

Konrad Sobczyk

Mediator, superwizor, trener mediacji.

Współzałożyciel ośrodka mediacji „mediatorzy.pl”, prezes Stowarzyszenia Mediatorów Rodzinnych.

Mediacyjnie wychowany w Berlinie i Heidelbergu. Jego nauczycielami mediacji i superwizji są: Jutta Lack- Strecker, Christoph Paul, Frauke Decker, Joachim Hiersemann, Lis Ripke, Frank Glowitz i Dagmar Lägler.

W projekcie mediacji polsko- niemieckich MiKK od 2007 roku. Sygnatariusz „Deklaracji Wrocławskiej”, wraz z Dagmar Lägler prowadzi sprawy polsko-niemieckie.

.....
Er ist Mitbegründer des Mediationszentrums „mediatorzy.pl”, 1. Vorsitzender Polnischer Verband der Familienmediatoren.

Als Mediator und Supervisor ist in Berlin und Heilderberg groß geworden. Sein Mediations- Supervisionslehrer sind: Jutta Lack- Strecker, Christoph Paul, Frauke Decker, Joachim Hiersemann, Lis Ripke, Frank Glowitz i Dagmar Lägler.

Seit 2007 nimmt an dem deutsch-polnischen MiKK-Projekt teil. Einer von Unterzeichner der Breslauer Erklärung. Gemeinsam mit Dagmar Lägler leitet Mediation in deutsch-polnischen Fällen.

Notatki biograficzne / *Biografien*

Agnieszka Swaczyna

Agnieszka Swaczyna ukończyła prawo na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Jest adwokatem od 2003 r. zrzeszonym w Okręgowej Radzie Adwokackiej w Krakowie i specjalizuje się prawie rodzinnym, w tym w sprawach z Konwencji Haskiej dotyczącej cywilnych aspektów uprowadzenia dziecka za granicę (Konwencja Haska z 1980 r.). Od 2014 r. Agnieszka Swaczyna prowadzi w Izbie Adwokackiej w Krakowie szkolenia dla aplikantów z zakresu prawa rodzinnego. Agnieszka jest także mediatorem rodzinnym (ukończony kurs w Polskim Centrum Mediacji) i transgranicznym (ukończony kurs MiKK), przez kilka lat była wolontariuszem w komisji kwalifikacyjnej w ośrodku adopcyjnym.

Oprócz pracy zawodowej Agnieszka stara się popularyzować wiedzę o prawie prowadząc dwa blogi: www.blogrozwod.pl (o rozwodach i separacji) oraz www.bezprawaanirusz.pl (o prawie rodzinnym i spadkowym).

.....
Agnieszka Swaczyna studierte Recht an der Jagiellonen-Universität. Seit 2003 ist sie Rechtsanwältin und Mitglied der Rechtsanwaltskammer in Krakau. Sie spezialisierte sich auf Familienrecht, u.a. auf das Haager Übereinkommen über die zivilrechtlichen Aspekte internationaler Kindesentführung von 1980. Seit 2014 leitet Frau Swaczyna Trainings in Familienrecht für Referendare in der Rechtsanwaltskammer in Krakau. Sie ist ausgebildete Familien-Mediatorin (Polnisches Zentrum der Mediation) und Cross-Border Mediatorin (MiKK e.V.). Mehrere Jahre arbeitete sie ehrenamtlich in einer Kommission Qualifikation im Adoptionszentrum.

Zusätzlich zu ihrer anwaltlichen Tätigkeit versucht Agnieszka in zwei Blogs, ihr fachliches Wissen einem breiten Publikum zugänglich zu machen www.blogrozwod.pl (über Trennung und Scheidung) und www.bezprawaanirusz.pl (über Familien- und Erbrecht).

Dr Michał Wójcik

Dr Michał Wójcik - (ur. 17 kwietnia 1971 r. w Krakowie) poseł na Sejm V i VIII kadencji. Wiceminister Sprawiedliwości. Ukończył studia prawnicze na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego. Uzyskał stopień doktora w dziedzinie nauk społecznych, dyscyplina: nauki o polityce w Zakładzie Polityki Społecznej, Wydział Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego.

Specjalizuje się w prawie międzynarodowym publicznym. Sekretarz Stanu odpowiedzialny za kwestie praw rodzicielskich i bezpieczeństwa. Członek Komitetu Stałego Rady Ministrów. Został przewodniczącym międzyresortowego zgromadzenia do spraw zagrożeń terrorystycznych. Zasiada w Komisji Gospodarki i Rozwoju oraz Komisji Społecznej i Rodziny. Trzykrotnie wybrany na radnego do Sejmiku Śląskiego.

.....
Dr. Michal Wojcik - (geb. 14. April 1971 in Krakau) Mitglied des Parlaments der V und VIII Kadenz. Staatssekretär des Ministeriums der Justiz. Er absolvierte sein Jurastudium an der Rechtswissenschaftlichen Fakultät der Universität Schlesien. Er promovierte in Sozialwissenschaften, Disziplin: Politikwissenschaft am Institut für Sozialpolitik, Fakultät für Sozialwissenschaften, Schlesische Universität.

Er ist auf internationales öffentliches Recht spezialisiert. Staatssekretär für Sorgerechts- und Sicherheitsangelegenheiten. Mitglied des Ständigen Ausschusses des Ministerrates. Er ist der Vorsitzende der interministeriellen Versammlung zu terroristischen Bedrohungen. Er sitzt im Ausschuss für Wirtschaft und Entwicklung und im Ausschuss für Soziales und Familiäre Angelegenheiten. Dreimal gewählter Ratsvorsitzender zum Schlesischen Parlament.

Kamila Zagórska

Kamila Zagórska – adwokat, koordynator Wydziału do spraw Dochodzenia transgranicznych roszczeń alimentacyjnych oraz transgranicznych postępowań w zakresie wykonywania władzy rodzicielskiej w Departamencie Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka Ministerstwa Sprawiedliwości.

Ukończyła Uniwersytet Wrocławski na wydziale prawa. Jest adwokatem od 2003 roku i członkiem Warszawskiej Izby Adwokackiej. W roku 2009 ukończyła studia podyplomowe na Uniwersytecie w Paryżu uzyskując tytuł: D.U. Contentieux International des Affaires - UPEC (PARIS XII) – w zakresie rozwiązywania sporów transgranicznych. Jako jedyny przedstawiciel polskiej palestry, brała udział w programie Komisji Europejskiej prowadzonym we współpracy z Akademią Prawa Europejskiego w Trewirze, dla trenerów z zakresu Międzynarodowego Prawa Rodzinnego. Od 2016 r. doktorantka w Instytucie Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk – praca doktorska z zakresu prawa rodzinnego.

Mecenas Kamila Zagórska ma ponad 15 letnie doświadczenie w prowadzeniu transgranicznych spraw rodzinnych i ta gałąź prawa stała się jej pasją i specjalizacją zawodową.

Prowadziła sprawy rodzinne zarówno krajowe jak i transgraniczne, ze szczególnym uwzględnieniem spraw z elementem zmiany miejsca pobytu dziecka między krajami. Mecenas Kamila Zagórska jest dyplomowanym mediatorem transgranicznym, a wiedza w tym zakresie wielokrotnie pomogła przeprowadzić strony rodzinnego sporu transgranicznego do polubownego zakończenia.

Od grudnia 2016 roku jest koordynatorem Wydziału do spraw dochodzenia transgranicznych roszczeń alimentacyjnych oraz transgranicznych postępowań w zakresie wykonywania władzy rodzicielskiej w Departamencie Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka Ministerstwa Sprawiedliwości. W Ministerstwie odpowiada za sprawne działanie polskiego Organu Centralnego a w szczególności, za prawidłowość wykonywania międzynarodowych aktów prawnych i procedur w zakresie transgranicznego wykonywania władzy rodzicielskiej, uprowadzenia dziecka za granicę, transgranicznych aspektów umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych jak również konsultowania prac legislacyjnych w tym obszarze.

.....
Rechtsanwältin, Koordinatorin der Abteilung für grenzüberschreitende Unterhaltsansprüche und grenzüberschreitende Verfahren im Bereich der elterlichen Sorge. (Abteilung für internationale Zusammenarbeit und Menschenrechte des Justizministeriums).

Sie absolvierte das Studium der Rechtswissenschaften an der Universität Breslau. Seit 2003 ist sie Rechtsanwältin und Mitglied der Warschauer Bar Association. Im Jahr 2009 absolvierte sie ihr Postgraduiertenstudium an der Universität Paris mit dem Titel D.U. Contentieux International des Affaires - UPEC (PARIS XII) - für die Lösung von grenzüberschreitenden Streitigkeiten. Als einzige Vertreterin der polnischen Rechtsanwaltschaft nahm sie an dem Programm der Europäischen Kommission in Zusammenarbeit mit der European Law Academy in Trier für Ausbilder im Bereich des Internationalen Familienrechts teil. Ab 2016 Doktorandin am Institut für Rechtswissenschaften der Polnischen Akademie der Wissenschaften - Doktorarbeit im Bereich des Familienrechts.

Rechtsanwältin Kamila Zagórska hat über 15 jährige Erfahrung in grenzüberschreitenden Familienangelegenheiten und hat sich in diesem Rechtsgebiet mit Leidenschaft spezialisiert.

Ihre Erfahrung umfasst sowohl nationale als auch grenzüberschreitende Fälle, mit besonderer Berücksichtigung von Angelegenheiten betreffs Verlegung des Wohnsitzes des Kindes ins Ausland.

→

Notatki biograficzne / Biografien

Rechtsanwältin Kamila Zagórska ist zertifizierte grenzüberschreitende Mediatorin, Ihre Kenntnisse und Erfahrung auf diesem Gebiet haben in vielen Fällen dazu beigetragen, eine einvernehmliche Lösung in grenzüberschreitenden Familienstreitigkeiten zu erlangen.

Seit Dezember 2016 ist sie Koordinatorin der Abteilung für grenzüberschreitende Unterhaltsansprüche und grenzüberschreitende Verfahren im Bereich der elterlichen Sorge in der Abteilung für internationale Zusammenarbeit und Menschenrechte des Justizministeriums.

Im Ministerium ist sie für den reibungslosen Ablauf der Zentralen Behörde verantwortlich, vor allem für die Richtigkeit der Ausführung der internationalen Angelegenheiten und Verfahren im Bereich der elterlichen Sorge, Internationalen Kindesentführungen, grenzüberschreitender Aspekte bei Platzierung von Kindern in Pflegefamilien und Konsultationen der rechtlichen Aspekte in diesem Bereich.

